

รายงานประจำปี
2559
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

75/10 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0-2202-3555, 0-2202-3565, โทรสาร 0-2644-8746

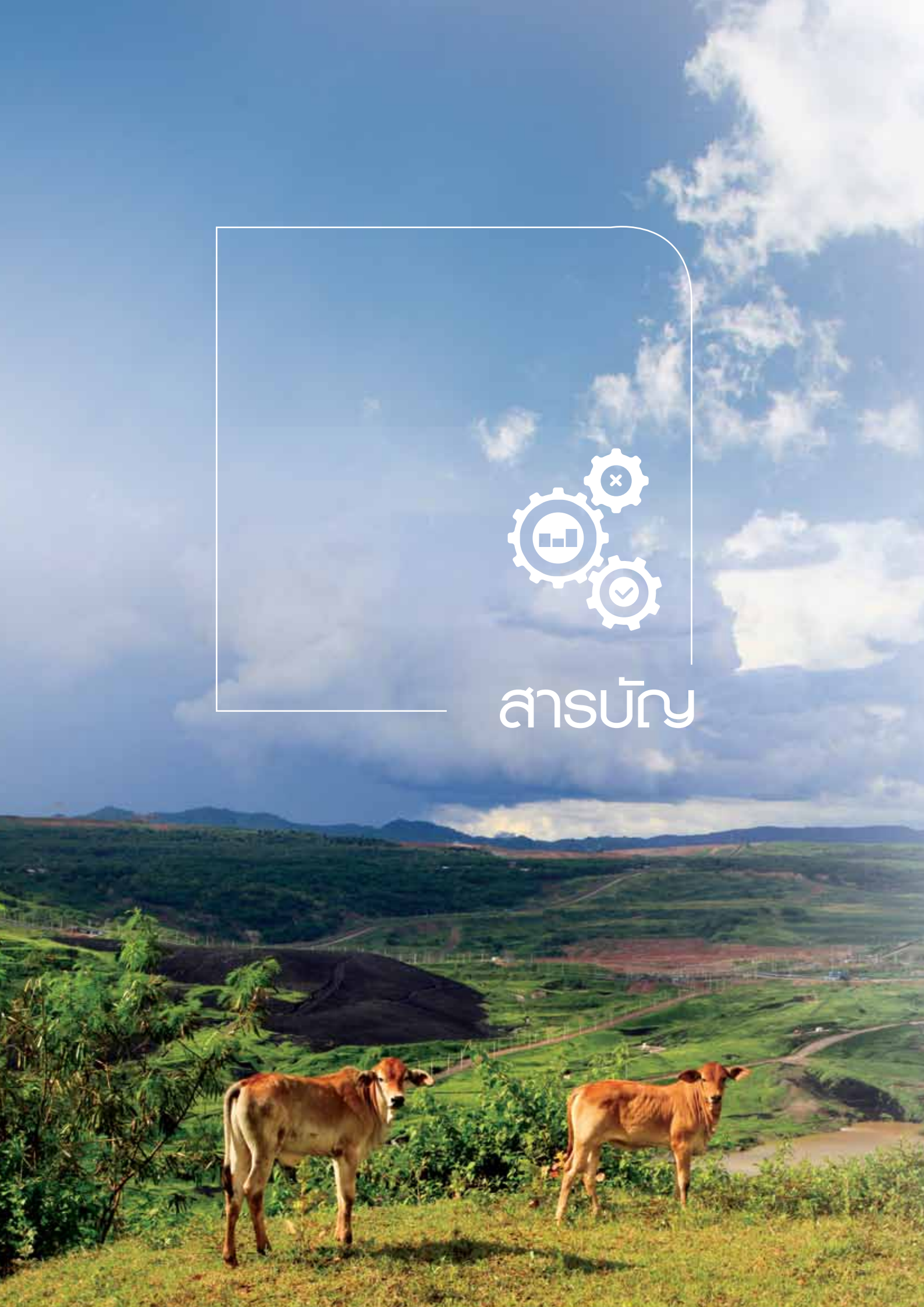
www.dpim.go.th

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าพลังไอน้ำแม่เมาะ

เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2528

สารบัญ

สารจากอธิบดี

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลขององค์กร

ทำเนียบผู้บริหาร 08
ประวัติความเป็นมา 12
สัญลักษณ์ขององค์กร 13
วิสัยทัศน์/ค่านิยม/ พันธกิจ 14
ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์/กลยุทธ์ 15
โครงสร้างและพระราชบัญญัติ 17
สถานที่ตั้ง ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 18
อัตรากำลัง 19
สถานประกอบการที่อยู่ในความรับผิดชอบ 20

ส่วนที่ ๒
ข้อมูลทางการเงิน

งบประมาณรายจ่าย 24

ส่วนที่ ๓
ผลการปฏิบัติราชการ

แผนที่ยุทธศาสตร์ 28
ผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรอง 29
การปฏิบัติราชการ

ส่วนที่ ๔
ผลการดำเนินงาน ที่สำคัญ

- ด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่ 34
- ด้านอุตสาหกรรมพื้นฐาน 69
- ด้านโลจิสติกส์อุตสาหกรรม 79

ส่วนที่ ๕
กิจกรรมในรอบปี 86

สารอธิบดี

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ในอดีตอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทยค่อนข้างมาก ในฐานะที่เป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยสร้างรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศจากการส่งออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งดีบุกซึ่งเคยเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย แต่ความสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้เปลี่ยนแปลงตามบริบททางเศรษฐกิจและสังคม โดยเปลี่ยนจากการสร้างรายได้จากการส่งออกให้แก่ประเทศไปเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สำคัญสำหรับอุตสาหกรรมพื้นฐานหรืออุตสาหกรรมต่อเนื่องจากแร่เชื่อมโยงไปสู่การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคขั้นสุดท้ายที่ใช้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์

อย่างไรก็ตาม ภาพลักษณ์ของการประกอบการเหมืองแร่เป็นประเด็นที่มีผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ค่อนข้างมาก รวมทั้งเกิดกระแสการต่อต้านหรือความขัดแย้งในการอนุญาตและการประกอบการในบางชนิดแร่/บางพื้นที่ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงมีนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรม กับการเป็นมิตรกับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ที่ผ่านมา ได้ดำเนินโครงการสำคัญต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้เข้าสู่มาตรฐานอุตสาหกรรมสีเขียวอย่างต่อเนื่อง ทั้งการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานเข้าสู่มาตรฐานเหมืองแร่สีเขียวและมีความรับผิดชอบต่อสังคมตามเกณฑ์ Green Mining และ CSR-DPIM การส่งเสริมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเสริมสร้างความเข็มแข็งให้แก่เครือข่ายทุกภาคส่วนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาบ่อเหมืองเก่าเพื่อใช้เป็นแหล่งกักเก็บน้ำสำรองให้แก่ชุมชนในการบรรเทาปัญหาภัยแล้งในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานมีความเข้มแข็งและศักยภาพที่สูงขึ้น มุ่งเน้นการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีรีไซเคิลเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการใช้ประโยชน์วัตถุดิบอย่างคุ้มค่า โดยมีความมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการดำเนินงานที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นส่วนสำคัญที่ผลักดันให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

สำหรับภารกิจด้านโลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรม กรมได้ดำเนินการตามแผนแม่บทการพัฒนาโลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2555 - 2559 อย่างต่อเนื่อง โดยปีที่ผ่านมาสามารถพัฒนายกระดับและเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการโลจิสติกส์ของภาคอุตสาหกรรมได้กว่า 6,075 คน สถานประกอบการกว่า 319 ราย และโซ่อุปทาน 20 โซ่อุปทาน รวมทั้งลดต้นทุนโลจิสติกส์ได้เป็นมูลค่าถึง 2.9 พันล้านบาท ซึ่งนับเป็นผลสำเร็จของการดำเนินงานที่น่าพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยยังคงมีแผนการดำเนินการต่อเนื่องรวมทั้งการทบทวนเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาโลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรมฉบับใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ในส่วนของทิศทางการดำเนินงานของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในอนาคต กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579) ขึ้น ภายใต้วิสัยทัศน์ "มุ่งสู่อุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก" โดยมุ่งเน้นการพัฒนาต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) และอีก 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้ภารกิจมีความสอดคล้องกับ โมเดลประเทศไทย 4.0 และอุตสาหกรรม 4.0 จึงได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจนอกเหนือไปจากการส่งเสริมการผลิตแร่และโลหะ ตามอำนาจหน้าที่เดิมแล้ว กรมจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบให้กับภาคอุตสาหกรรม ทั้งวัตถุดิบจากแหล่งธรรมชาติ (Natural Raw Materials) วัตถุดิบทดแทน (Secondary Raw Materials) และวัตถุดิบขั้นสูง (Advanced Raw Materials) ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายข้างต้น โดยกรมจะปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างการทำงานใหม่เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายภารกิจดังกล่าวต่อไป

สุดท้ายนี้ ผมขอขอบคุณคณะผู้บริหารและบุคลากรของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ทุกท่านที่ได้ร่วมกันปฏิบัติงานด้วยความเสียสละอย่างเต็มกำลังและความสามารถ และผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าพวกเราจะช่วยกันปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความมุ่งมั่น ซื่อสัตย์สุจริต เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเช่นนี้สืบไป

(นายสมบูรณ์ ยินดียั่งยืน)
อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลขององค์กร

- ทำเนียบผู้บริหาร
- ประวัติความเป็นมา
- สัญลักษณ์ขององค์กร
- วิสัยทัศน์/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์/กลยุทธ์
- โครงสร้างและพระราชบัญญัติ
- อัตรากำลัง
- หน่วยงานในส่วนภูมิภาค
- สถานประกอบการที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ผู้บริหาร Organization

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

1. นายสมบูรณ์ ยินดียั่งยืน
อธิบดี

2. นายจุลพงษ์ ทวีศรี
รองอธิบดี

3. นายวิษณุ ทับเที่ยง
รองอธิบดี

4. นายไพรัตน์ เจริญกิจ
วิศวกรเหมืองแร่เชี่ยวชาญ

5. **ผู้เชี่ยวชาญด้านโลหการ**

6. **ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**

7. นางสาวลัดดาวัลย์ คงเอี่ยมตระกูล
ผู้อำนวยการ
กลุ่มตรวจสอบภายใน

8. นางชยมัย ชาลี
ผู้อำนวยการ
สำนักบริหารกลาง

9. **ผู้อำนวยการ**
กองบริหารยุทธศาสตร์

10. นายสัจจาวุธ นาคนิยม
ผู้อำนวยการ
สำนักกฎหมาย

11. นายสกล จุลาภา
ผู้อำนวยการ
สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน

12. นายสกล อนันต์วณิชย์ชา
ผู้อำนวยการ
สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน

13. นางดวงกมล สุริยฉัตร
ผู้อำนวยการ
สำนักโลจิสติกส์

14. นายสุระ เพชรพิรุณ
ผู้อำนวยการ
สำนักวิศวกรรมและฟื้นฟูพื้นที่

15. นายอนุ กัลลประวิทย์
ผู้อำนวยการ
สำนักบริหารสิ่งแวดล้อม

16. นายมานุส มณีนุษย์
ผู้อำนวยการ
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร

17. นายไพรัตน์ เตชะวิวัฒนาการ
ผู้อำนวยการ
สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐาน
และการเหมืองแร่ เขต 1 สงขลา

18. นายศุภชัย พงษ์ศิริวรรณ์
ผู้อำนวยการ
สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐาน
และการเหมืองแร่ เขต 2 อุดรธานี

19. นายจารุกิตติ์ เกตุแก้ว
ผู้อำนวยการ
สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐาน
และการเหมืองแร่ เขต 3 เชียงใหม่

20. นายคันธศักดิ์ แข็งแรง
ผู้อำนวยการ
สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐาน
และการเหมืองแร่ เขต 4 ภูเก็ต

21. นายธนา เกียรติวงศ์ชัย
ผู้อำนวยการ
สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐาน
และการเหมืองแร่ เขต 5 พิษณุโลก

22. นายวี จารุรักษา
ผู้อำนวยการ
สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐาน
และการเหมืองแร่ เขต 6 นครราชสีมา

23. นายชัยทัต สมิตินนท์
ผู้อำนวยการ
สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐาน
และการเหมืองแร่ เขต 7 ราชบุรี

ประวัติ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่มาตั้งแต่อดีตกาล และคงความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศมาทุกยุคสมัย การบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไทยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ในสมัยกรุงสุโขทัยมีการขุดแร่อย่างเสรี แต่เนื่องจากความต้องการใช้ที่มากขึ้น ประกอบกับมูลค่าทางเศรษฐกิจของแร่ที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ทำให้ต้องมี การจัดการควบคุมการทำเหมืองแร่ให้รัดกุม ในสมัยกรุงศรีอยุธยา กรมนา เป็นผู้ดูแลการทำเหมืองแร่และ มีการเก็บภาษีอากรแร่เป็นครั้งแรกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ผู้ปกครองมณฑลหรือจังหวัด มีอำนาจอนุญาตการขุดแร่ แต่ก็ยังมีปัญหาในเรื่องของการกำหนดเขตเหมืองแร่ การขออนุญาตทำเหมืองและการเก็บภาษี ซึ่งยังขาดประสิทธิภาพและไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 จึงทรงมีพระบรมราชโองการตั้ง “กรมราชโลหกิจและภูมิวิทยา” ขึ้น สังกัดกระทรวงเกษตราธิการ ในวันที่ 1 มกราคม 2434 ทำหน้าที่ดูแลการทำเหมืองแร่ การออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการตรวจหาแร่และทำเหมืองตลอดทั่วราชอาณาจักร

กรมราชโลหกิจและภูมิวิทยา หรือ “กรมแร่” ได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อและกระทรวงต้นสังกัดไปแต่ละยุคแต่ละสมัยรวมถึง 9 ครั้ง ในจำนวน 5 กระทรวงด้วยกัน คือ กระทรวงเกษตราธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ กระทรวงเศรษฐการ และกระทรวงเศรษฐกิจ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2485 เมื่อมีการจัดตั้งกระทรวงอุตสาหกรรมขึ้น กรมราชโลหกิจและภูมิวิทยา ได้ย้ายมาสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมภายใต้ชื่อ “กรมโลหกิจ” ในปี พ.ศ. 2506 ได้ย้ายไปสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งตั้งขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อ “กรมทรัพยากรธรณี” และในที่สุดได้ย้ายมาสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2516 เมื่อมีการยุบกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

ต่อมา ภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มีการแยกภารกิจหลักของกรมทรัพยากรธรณี ได้แก่ ด้านธรณีวิทยาด้านแร่ ด้านพลังงาน และด้านน้ำบาดาล ไปสังกัดอยู่ในกระทรวงต่างๆ ตามที่มีการแบ่งโครงสร้างส่วนราชการใหม่ โดยงานด้านแร่และโลหกรรม ได้จัดตั้งหน่วยงานใหม่ คือ “กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมมีหน้าที่ความรับผิดชอบหลักในการอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการอุตสาหกรรมแร่และโลหการตามกฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกทั้งการจัดเก็บรายได้ของรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ โลหการและอุตสาหกรรมพื้นฐาน นอกจากนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 กระทรวงอุตสาหกรรมได้มอบหมายให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่รับผิดชอบภารกิจด้านโลจิสติกส์อุตสาหกรรมด้วย รวมตลอดถึงการสนับสนุนและให้บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานราชการ เอกชน รัฐวิสาหกิจ และประชาชนทั่วไป

สีเขียว หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สีน้ำเงิน หมายถึง ความหนักแน่น เข้มแข็ง และความเป็นปึกแผ่นขององค์กร

พระนารายณ์

แสดงถึง การเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

รูปกนก

รูปกนก ด้านซ้ายและขวา แสดงถึง เอกลักษณ์ของความเป็นไทยและภารกิจหลักสำคัญ ๒ ประการที่ กพร. รับผิดชอบ คือ อุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สืบเนื่องจากแร่

รูปเฟือง

สื่อถึง ความเป็นองค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม

รูปอีเต้อและพลั่ว

อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานการทำเหมืองแร่ที่สื่อให้เข้าใจง่ายเมื่อพบเห็น และแสดงถึงภารกิจ หน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กร

เส้นโค้งวงกลมส่วนล่าง

สื่อถึง การโอบอุ้ม คุ้มครอง และจุดยืนที่มั่นคงในการดูแลเอาใจใส่ต่อสภาพแวดล้อมอันมีผลมาจากการบริหารจัดการงานในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบที่สำคัญของ กพร.

วิสัยทัศน์/ค่านิยม/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์/กลยุทธ์

วิสัยทัศน์ (VISION)

"เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการและพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีดุลยภาพ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่อุตสาหกรรมพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ในภูมิภาคอาเซียน"

ค่านิยม (VALUE)

มุ่งมั่นพัฒนา บูรณาการอย่างมืออาชีพ ยึดมั่นในศีลธรรมและคุณธรรม

พันธกิจ (MISSION)

พันธกิจที่ 1 เสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์อุตสาหกรรมให้สอดรับกับความต้องของประเทศไทย

พันธกิจที่ 2 ส่งเสริมการประกอบการอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้เป็นไปตามกฎหมาย มีความปลอดภัย และรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม

พันธกิจที่ 3 พัฒนาขีดความสามารถในการประกอบการอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานทั้งในและต่างประเทศ

พันธกิจที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม และโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

พันธกิจที่ 5 วิจัยและพัฒนา และการบริการทางวิชาการด้านอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และโลจิสติกส์อุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์/กลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การบริหารจัดการอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้รับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ ชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงพื้นที่การประกอบการให้การยอมรับการประกอบการอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานว่ารับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 1.1 กำกับดูแลการบริหารจัดการอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน ให้เป็นไปตามนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 1.2 ส่งเสริมการประกอบการอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้มีมาตรฐาน ด้านการประกอบการที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 1.3 สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการบริหารจัดการที่สำคัญของอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2

เพิ่มความสามารถด้านการผลิต อุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

เป้าประสงค์ อุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานมีศักยภาพทั้งในด้านแหล่งวัตถุดิบและผลิตภาพการผลิตของผู้ประกอบการเพิ่มสูงขึ้น

กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งแร่ให้ตอบสนองความต้องการของประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2.2 ผลักดันให้มีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้เอื้อต่อการประกอบการ

กลยุทธ์ที่ 2.3 ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและการผลิตในสถานประกอบการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต

กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเพิ่มมูลค่าแร่ ด้านการใช้ประโยชน์แร่ด้านการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 3

พัฒนาศักยภาพเพื่อการเป็นศูนย์กลางในด้านวิชาการ การค้าและการลงทุนของอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานในระดับภูมิภาคอาเซียน

เป้าประสงค์

ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานในภูมิภาคอาเซียน

กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ/การบริการทางวิชาการเพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานในภูมิภาคอาเซียน

กลยุทธ์ที่ 3.2 เสริมสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการในการลงทุนการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานในต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 4

ยกระดับความสามารถการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรมเพื่อลดต้นทุนธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน

เป้าประสงค์

สร้างความเป็นมืออาชีพในการจัดการด้านโลจิสติกส์ของสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันระดับโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรมไทย

กลยุทธ์ที่ 4.1 สร้างความเป็นมืออาชีพด้านการจัดการโลจิสติกส์ในสถานประกอบการของภาคอุตสาหกรรม

กลยุทธ์ที่ 4.2 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยธุรกิจในโซ่อุปทาน

กลยุทธ์ที่ 4.3 สนับสนุนให้เกิดปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 5

พัฒนาสมรรถนะและระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีระบบบริหารจัดการองค์กรที่สนับสนุนการปฏิบัติภารกิจให้สัมฤทธิ์ผล

กลยุทธ์ที่ 5.1 ส่งเสริมการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลแบบมีส่วนร่วมให้สามารถปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายของ กพร.

กลยุทธ์ที่ 5.2 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติงาน

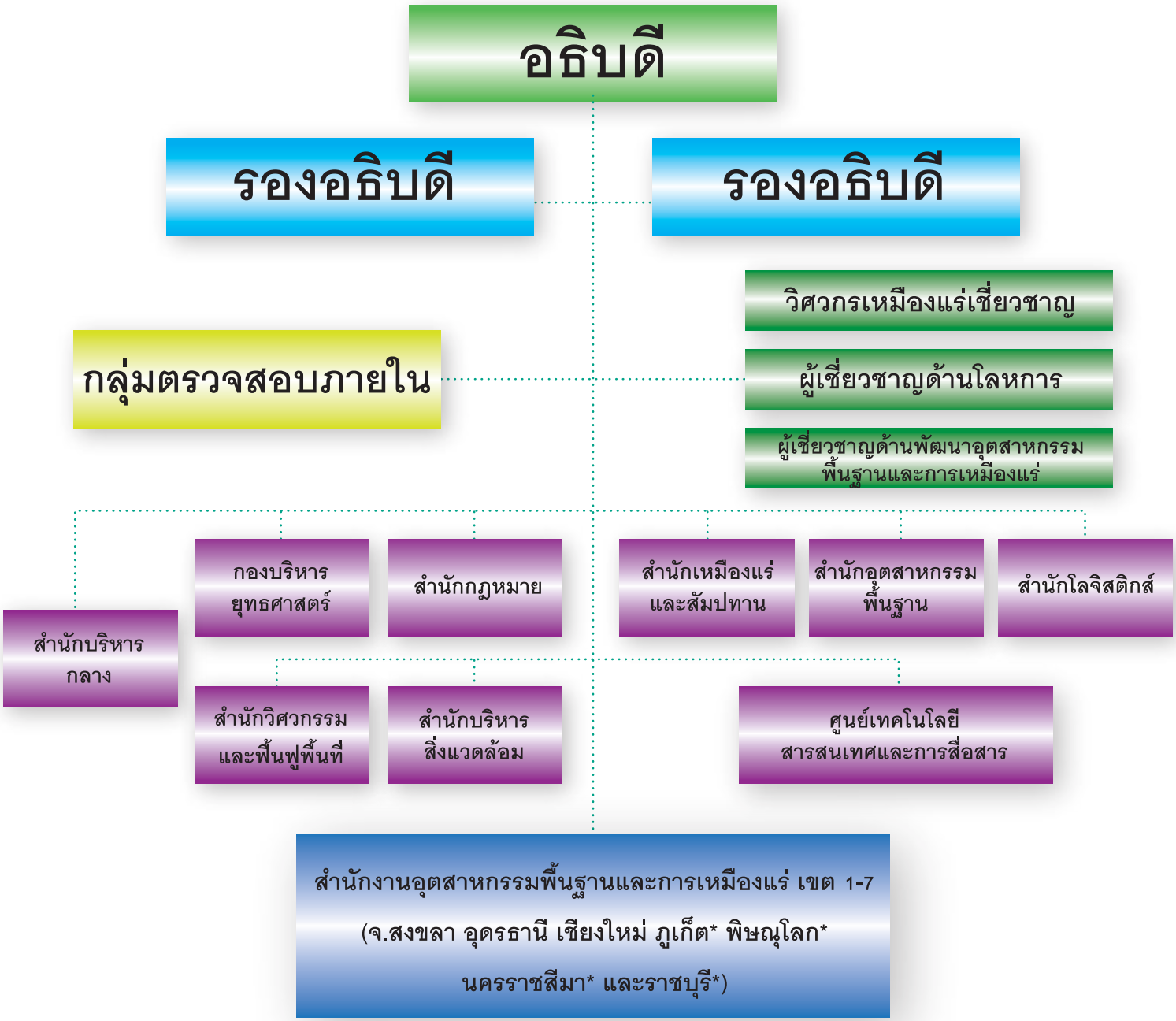
กลยุทธ์ที่ 5.3 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ 5.4 เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรตามค่านิยมของ กพร.

กลยุทธ์ที่ 5.5 เสริมสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ที่ 5.6 เสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ การบริหารทรัพย์สิน การคลัง และการตรวจสอบเพื่อสนับสนุนภารกิจขององค์กร

โครงสร้างของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

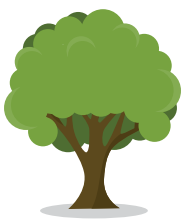

*หมายเหตุ
เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเป็นการภายใน

พระราชบัญญัติ

ที่เกี่ยวข้อง 4 ฉบับ

- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510
- พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. 2509
- พระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. 2514
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 (เฉพาะโรงงานประกอบ กิจการโม่ บด หรือย่อยหิน และโรงงานประกอบกิจการทำเกลือสินเธาว์และการสูบหรือนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน)

สถานที่ตั้ง กพร. ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ส่วนกลาง

กรุงเทพมหานคร

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ 75/10 ถ.พระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 3555, 0 2202 2565, 0 2202 3567 โทรสาร 0 22023518

สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เขต 1 สงขลา

133 ถ.กาญจนวนิช ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000 โทรศัพท์ 0 7431 1412 โทรสาร 0 7422 2189
ครอบคุม : จังหวัดสงขลา ตรัง สตูล นครศรีธรรมราช พัทลุง ปัตตานี ยะลา นราธิวาส

สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เขต2 อุดรธานี

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 4 ถ.มิตรภาพ ต.โนนสูง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41330
โทรศัพท์ 0 4229 5358 โทรสาร 0 4229 5004
ครอบคุม : จังหวัดอุดรธานี เลย หนองคาย สกลนคร หนองบัวลำภู ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ชัยภูมิ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด

สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เขต3 เชียงใหม่

18 ถ.เชียงใหม่-ลำปาง ต.ช้างเผือกอ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50202 โทรศัพท์ 0 5322 1385 โทรสาร 0 5322 5184
ครอบคุม : จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน ลำพูน แพร่

สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เขต4 ภูเก็ต

ถ.เจ้าฟ้า ต.ตลาดเหนือ อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000 โทรศัพท์ 0 7621 2250 โทรสาร 0 7624 0685
ครอบคุม : จังหวัดภูเก็ต กระบี่ ชุมพร พังงา ระนอง สุราษฎร์ธานี

สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เขต5 พิษณุโลก

1012/10 ถ.บรมไตรโลกนารถ 2 อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000 โทรศัพท์ 0 5524 8345-7 โทรสาร 0 5524 8348
ครอบคุม : จังหวัดพิษณุโลก ตาก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ พิจิตร สุโขทัย

สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เขต6 นครราชสีมา

อาคารเฉลิมพระเกียรติหอการค้า ชั้น 4 1818 ถ.สุรนารายณ์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000
โทรศัพท์ 0 4495 5708, 0 4492 2719 โทรสาร 0 5524 8348
ครอบคุม : จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร อุบลราชธานี อำนาจเจริญ

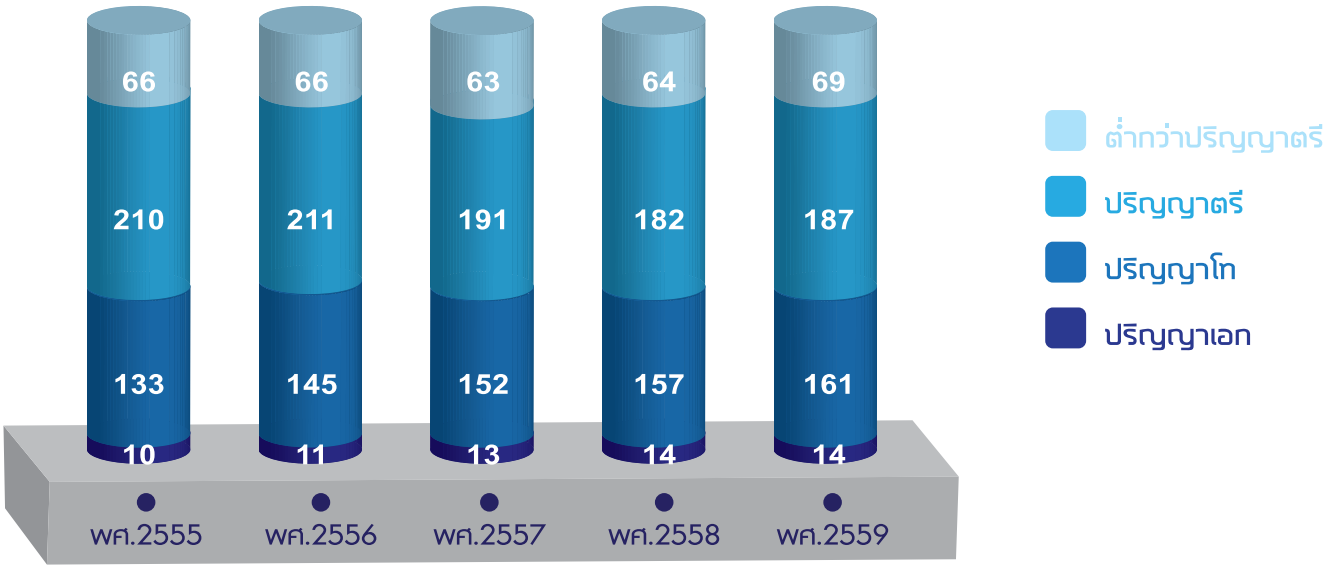
สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เขต7 ราชบุรี

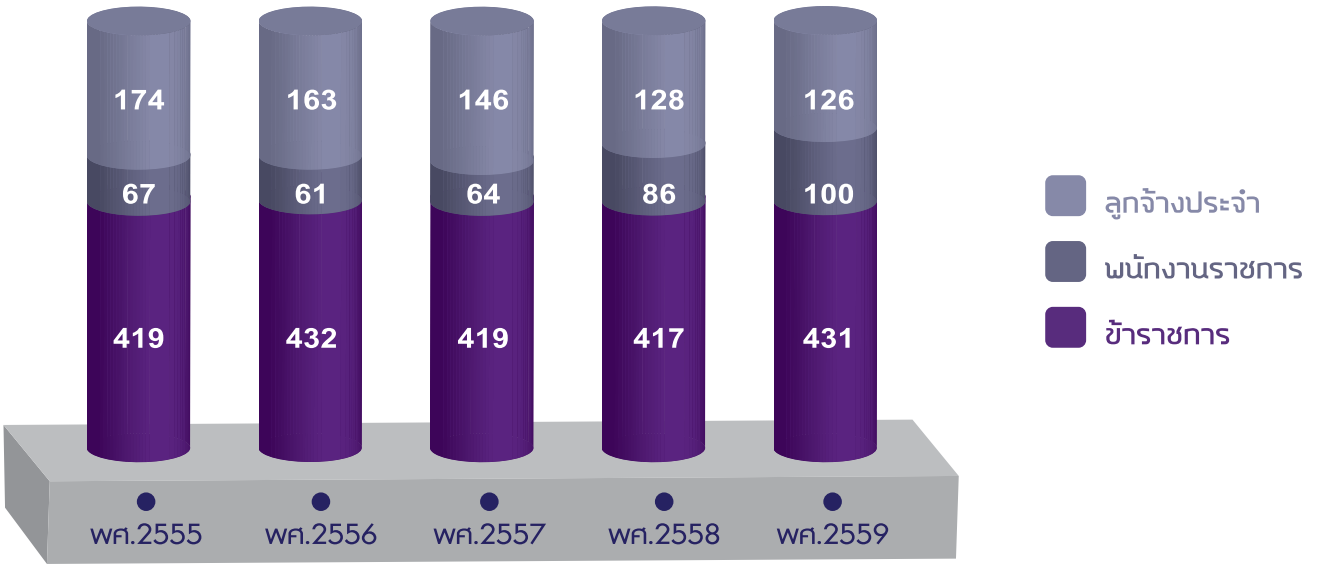
73/3 ถ.เพชรเกษม ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000 โทรศัพท์ 0 3232 1791-2 โทรสาร 0 3232 1793
ครอบคุม : จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี นครปฐม สมุทรสงครามประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร สุพรรณบุรี

อัตรากำลังข้าราชการ เจ้าหน้าที่ กพร.

กราฟแสดงอัตรากำลังข้าราชการ จำแนกตามคุณวุฒิ (เปรียบเทียบปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559)

กราฟแสดงอัตรากำลัง ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ (เปรียบเทียบปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559)

สถานประกอบการที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ประทานบัตรเหมืองแร่

ที่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	จำนวนประทานบัตร (แปลง/ราย)
1	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 1 สงขลา	85/62
2	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 2 อุดรธานี	67/60
3	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 3 เชียงใหม่	176/92
4	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 4 ภูเก็ต	65/57
5	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 5 พิษณุโลก	172/110
6	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 6 นครราชสีมา	240/128
7	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 7 ราชบุรี	76/76
	รวม	881/585

โรงงานโม่/บด/ย่อยหิน

ที่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	จำนวนโรงโม่ (ราย)
1	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 1 สงขลา	34
2	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 2 อุดรธานี	44
3	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 3 เชียงใหม่	31
4	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 4 ภูเก็ต	21
5	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 5 พิษณุโลก	49
6	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 6 นครราชสีมา	95
7	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 7 ราชบุรี	38
	รวม	312

โรงงานประกอบกิจการ เกลือสินเธาว์

ที่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	จำนวนประทานบัตร (ราย)
1	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 2 อุดรธานี	215
2	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 6 นครราชสีมา	22
	รวม	237

โรงประกอบโลหกรรม

ที่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ (ราย)	รวม
1	สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน	42
2	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 1 สงขลา	0
3	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 2 อุดรธานี	0
4	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 3 เชียงใหม่	0
5	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 4 ภูเก็ต	1
6	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 5 พิษณุโลก	0
7	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 6 นครราชสีมา	0
8	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 7 ราชบุรี	0
	รวม	43

โรงแต่งแร่

ที่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	จำนวนประทานบัตร (ราย)
1	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 1 สงขลา	16
2	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 2 อุดรธานี	10
3	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 3 เชียงใหม่	27
4	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 4 ภูเก็ต	21
5	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 5 พิษณุโลก	43
6	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 6 นครราชสีมา	75
7	สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ เขต 7 ราชบุรี	45
	รวม	237

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทางการเงิน

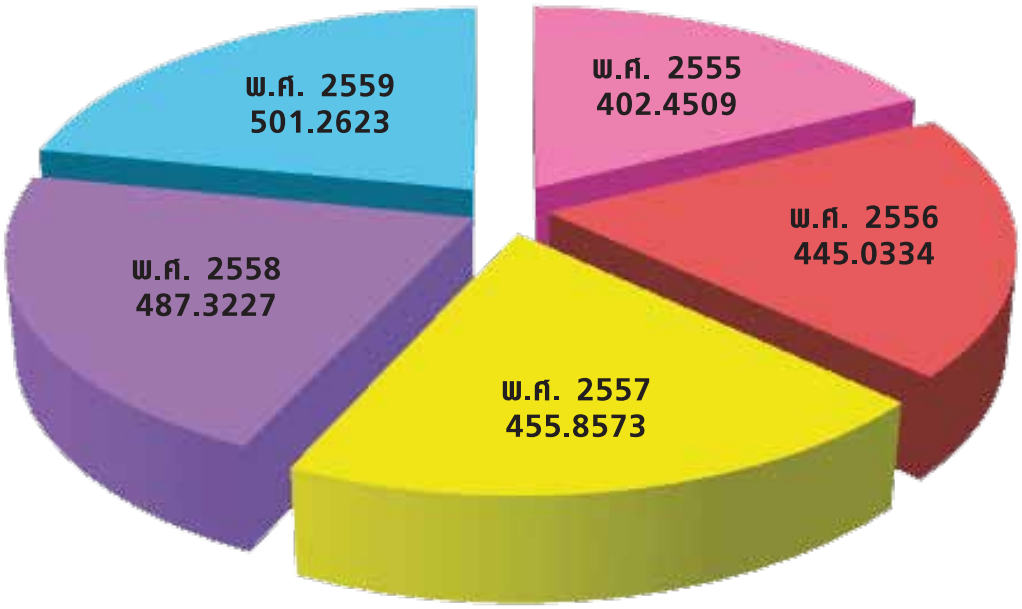
งบประมาณรายจ่าย

งบประมาณรายจ่าย

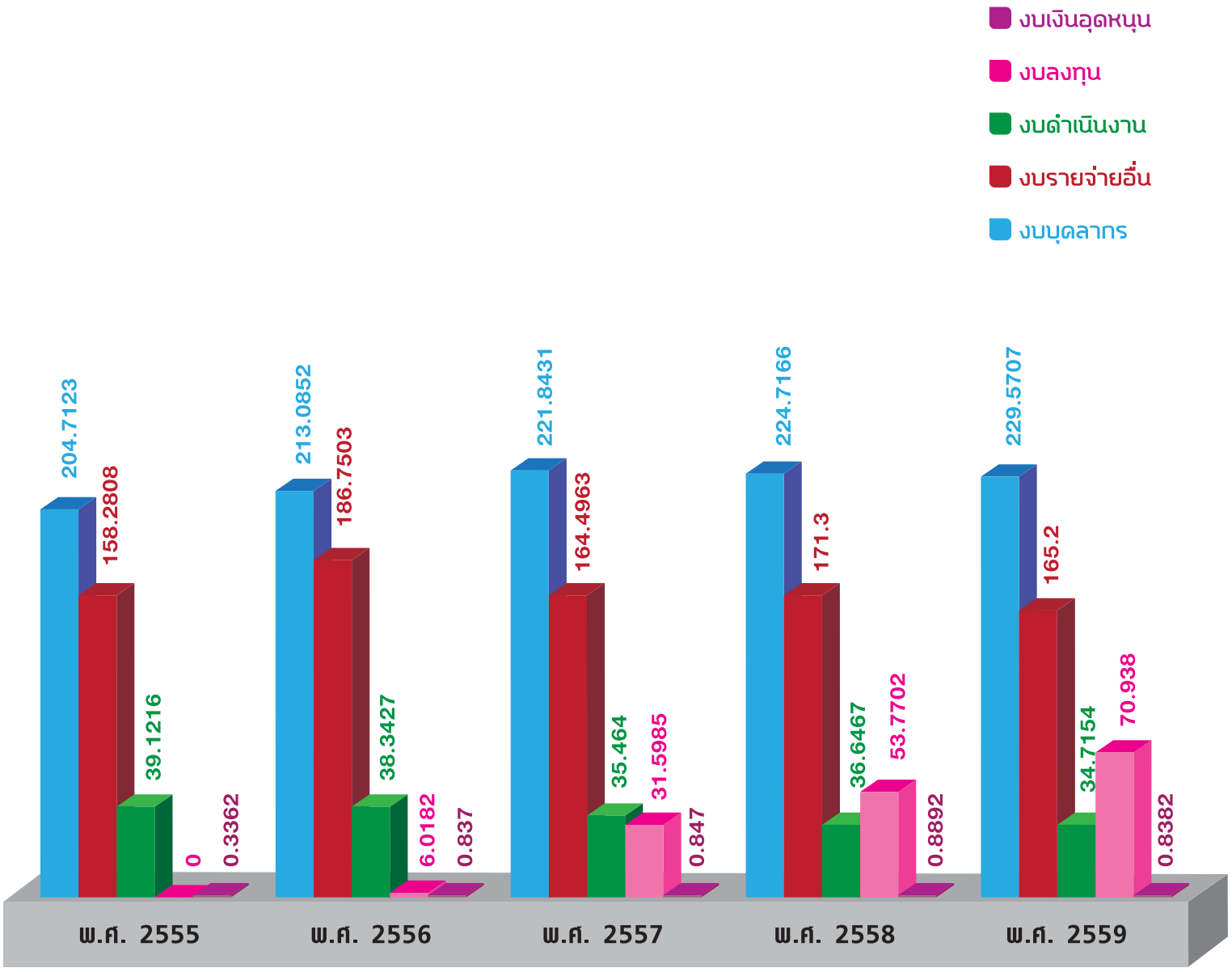
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมเป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน 501.2623 ล้านบาท แบ่งออก เป็นงบประมาณตาม ผลผลิตที่ 1 ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานประกอบการอย่างมีมาตรฐานด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม 258.3068 ล้านบาท และงบประมาณตาม ผลผลิตที่ 2 ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐานและโลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบการ 242.9555 ล้านบาท โดยจำแนกตามประเภทรายจ่ายได้ ดังนี้

งบประมาณรายจ่ายประจำปี เปรียบเทียบตั้งแต่ปี 2555-2559 (ล้านบาท)

งบประมาณรายจ่ายประจำปี จำแนกตามประเภทรายจ่าย

เปรียบเทียบตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2559 (ล้านบาท)

ส่วนที่ ๓

ผลการปฏิบัติราชการ

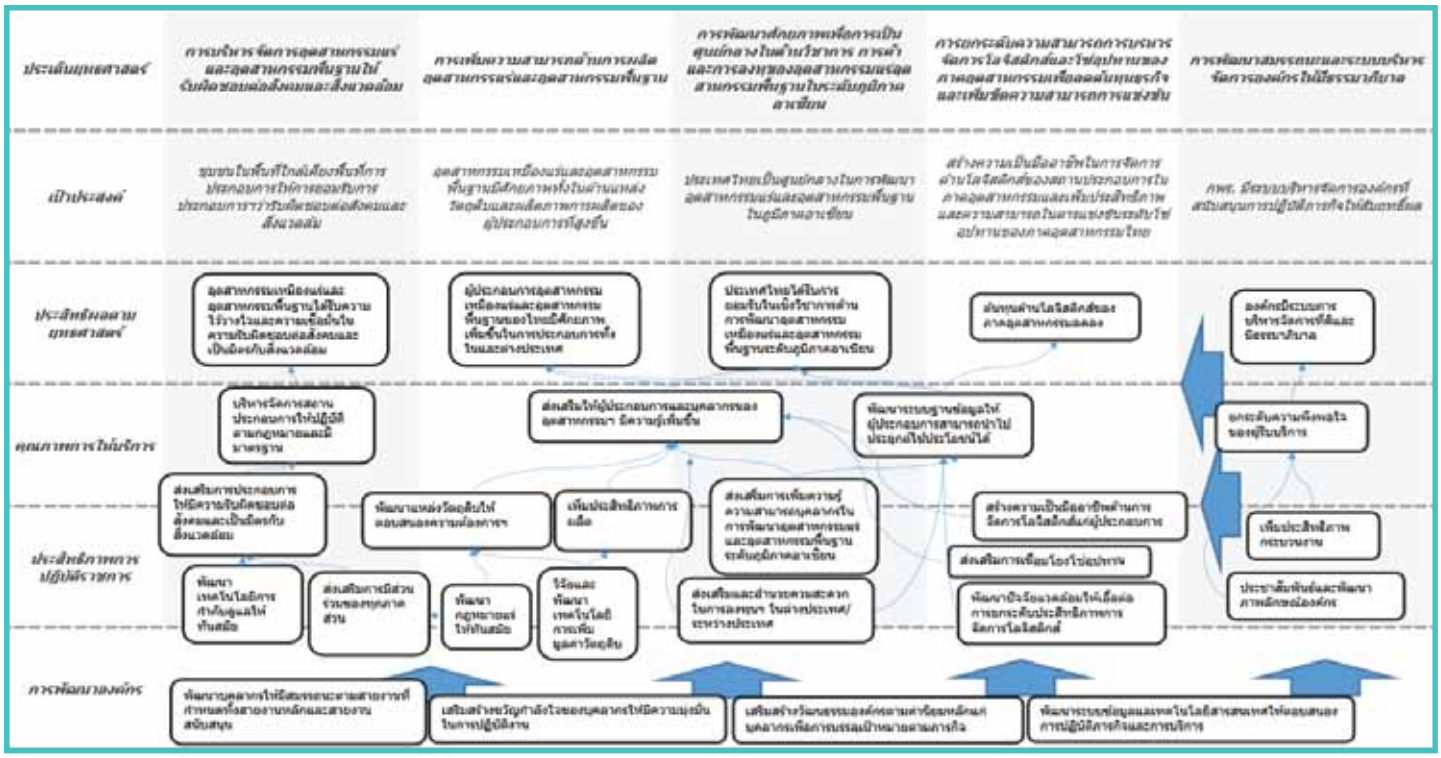
- แผนที่ยุทธศาสตร์
- ผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ

Strategy Map

ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2562)

วิสัยทัศน์ : เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการและพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างมีดุลยภาพรวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรม ในภูมิภาคอาเซียน

สรุปผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ	หน่วยวัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน 1	2	3	4	5	ผลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน	ค่าคะแนนที่ได้	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
มิติภายนอก (น้ำหนัก : ร้อยละ 75)									4.5788	3.4341
การประเมินประสิทธิผล										
1. ตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวงตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศ/แผนยุทธศาสตร์กระทรวง และตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) และตัวชี้วัดร่วมระหว่างกระทรวงและจังหวัด (Function-Area KPIs) ตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล และตัวชี้วัดภารกิจหลักของกรม (น้ำหนัก : ร้อยละ 65)									4.6610	3.0297
1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยของสถานประกอบการที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry)	คะแนนเฉลี่ย	20	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	1.9746	4.8984	0.9797
1.2 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตามเป้าหมายผลผลิตของส่วนราชการ (ตามเอกสารงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559)	ระดับ	5	1 เชิงปริมาณ ร้อยละ 80	2 เชิงปริมาณ ร้อยละ 90	3 เชิงปริมาณ ร้อยละ 100	4 เชิงคุณภาพ ร้อยละ 90	5 เชิงคุณภาพ ร้อยละ 100	5.00 (เชิงคุณภาพ ร้อยละ 100)	5.0000	0.2500
1.3 ระดับความสำเร็จของสถานประกอบการที่นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีเป้าหมายไปใช้ประโยชน์ได้	ระดับ	15	1 ร้อยละ 40	2 ร้อยละ 60	3 ร้อยละ 80	4 พึงพอใจ ร้อยละ 85	5 พึงพอใจ ร้อยละ 90	5.00 (ร้อยละ 90)	5.0000	0.7500
1.4 สัดส่วนของการลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของโครงการภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาระบบโลจิสติกส์อุตสาหกรรมต่องบประมาณที่ได้รับ	สัดส่วน	15	31	31.5	32	32.5	33	39.01	5.0000	0.7500
1.5 ร้อยละของสถานประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานเป้าหมายที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ร้อยละ	10	57.5	58.5	59.5	60.5	61.5	59.50	3.0000	0.3000
การประเมินคุณภาพ (ร้อยละ 10)									4.0440	0.4044
2. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ										
งานออกใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร (ยิปซัม)	ร้อยละ	10	65	70	75	80	85	80.22	4.0440	0.4044

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ	หน่วยวัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน 1	2	3	4	5	ผลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน	ค่าคะแนนที่ได้	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
มิติภายใน (น้ำหนัก : ร้อยละ 25)									4.3214	1.0803
การประเมินประสิทธิภาพ (น้ำหนัก : ร้อยละ 15)									4.2023	0.6303
3. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ										
3.1 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	2.5	75	78	81	84	87	83.06	3.6867	0.0922
3.2 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม	ร้อยละ	2.5	88	90	92	94	96	89.11	1.5550	0.0389
4. การประหยัดพลังงาน	ระดับ	2.5	1	2	3	4	5	4.972	4.9720	0.1243
4.1 ด้านไฟฟ้า			1	2	3	4	5	2.472		
4.2 ด้านน้ำมันเชื้อเพลิง			1	2	3	4	5	2.50		
5. การประหยัดน้ำ	ระดับ	2.5	1	2	3	4	5	5.00	5.0000	0.1250
6. การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ	ระดับ	5	1 ผลคะแนนจากการสำรวจเว็บไซต์ร้อยละ 40	2 ผลคะแนนจากการสำรวจเว็บไซต์ร้อยละ 45	3 ผลคะแนนจากการสำรวจเว็บไซต์ร้อยละ 50	4 ผลคะแนนจากการสำรวจเว็บไซต์ร้อยละ 55	5 ผลคะแนนจากการสำรวจเว็บไซต์ร้อยละ 60	5.00 (ร้อยละ68)	5.0000	0.2500
การพัฒนาองค์การ (น้ำหนัก : ร้อยละ 10)									4.5000	0.4500
7. การพัฒนาสมรรถนะองค์การ	ระดับ	5	1	2	3	4	5	5.00	5.0000	0.2500
8. ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ	ระดับ	5	1 0-19.99 คะแนน	2 20-39.99 คะแนน	3 40-59.99 คะแนน	4 60-79.99 คะแนน	5 80-100 คะแนน	78.17	4.0000	0.2000
		100	รวม							4.5144

รายงาน ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2559

หมายเหตุ : หากตัวชี้วัดใดไม่สามารถรายงานผลได้ภายในวันที่ 31 ตุลาคม 2559 เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดที่ใช้ข้อมูลจากส่วนกลางหรือจัดเก็บข้อมูลไม่ทัน ฯลฯ ให้ใส่ค่าคะแนนที่ได้ เท่ากับ 1 มาก่อน

ส่วนที่ 4

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

- ด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่
- ด้านอุตสาหกรรมพื้นฐาน
- ด้านโลจิสติกส์อุตสาหกรรม

ด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่

- มูลค่าการผลิต การใช้ การส่งออกและการจัดเก็บรายได้
- การขับเคลื่อนการประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานสู่อุตสาหกรรมสีเขียว
- การตรวจประเมินและเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมในการประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน
- การส่งเสริมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐาน
- การสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม
- การนำน้ำจากขุมเหมืองไปใช้เพื่อแก้ภัยแล้ง
- การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

ภารกิจ ด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่สำคัญ นอกจากการอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ได้แก่ การสำรวจ วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่าแร่ การส่งเสริมการประกอบการ และการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการผ่านทางมาตรการ และการฝึกอบรมต่างๆ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ให้ความสำคัญโดยเพิ่มบทบาทของงานเหล่านี้ผ่านโครงการต่างๆ ดังนี้

มูลค่าการผลิต การใช้ การส่งออก และการจัดเก็บรายได้

การผลิตแร่เพื่อใช้ภายในประเทศและส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

การผลิต

มีการผลิตแร่ 34 ชนิด มูลค่า 77,390.00 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2558 ร้อยละ 27.70 สำหรับแร่ที่มีมูลค่าการผลิตสูง 5 อันดับแรก ได้แก่ หินปูน ลิกไนต์ ยิปซั่ม แร่สังกะสี และทองคำ โดยมีมูลค่า 34,327.00 14,015.00 6,290.00 3,510.00 และ 2,521.00 ล้านบาท ตามลำดับ โดยแร่ที่ผลิตได้มีการใช้ภายในประเทศและส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

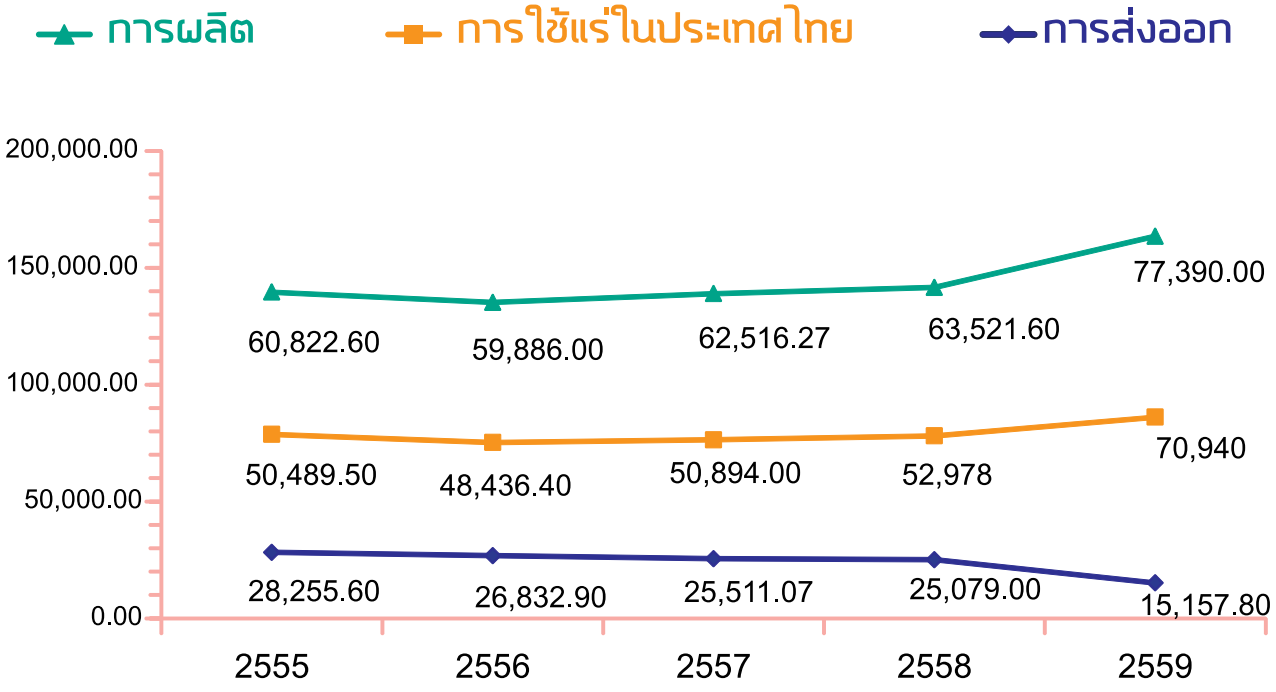
การใช้แร่ภายในประเทศ

มีการใช้แร่ 32 ชนิด ซึ่งมีมูลค่า 70,940.00 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2558 ร้อยละ 37.20 สำหรับแร่ที่มีมูลค่าการใช้สูง 5 อันดับ ได้แก่ หินปูน ลิกไนต์ เกลือหิน ยิปซั่ม และหินบะซอล์ต โดยมีมูลค่า 34,299.00 15,070.90 2,360.00 2,295.70 และ 2,229.10 ล้านบาท ตามลำดับ

การส่งออก

มีการส่งออกแร่ 29 ชนิด ซึ่งมีมูลค่า 15,157.80 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2558 ร้อยละ 18.00 สำหรับแร่ที่มีมูลค่าการส่งออกสูง 5 อันดับแรก ได้แก่ โลหะดีบุก ยิปซั่ม ทองคำ แอนไฮไดรท์ และเฟลด์สปาร์ โดยมีมูลค่า 4,348.80 4,192.80 2,521.00 716.40 และ 574.50 ล้านบาท ตามลำดับ

กราฟแสดงการเปรียบเทียบ มูลค่าการผลิต การใช้แร่ภายในประเทศ การส่งออก พ.ศ. 2555 – 2559 (ล้านบาท)

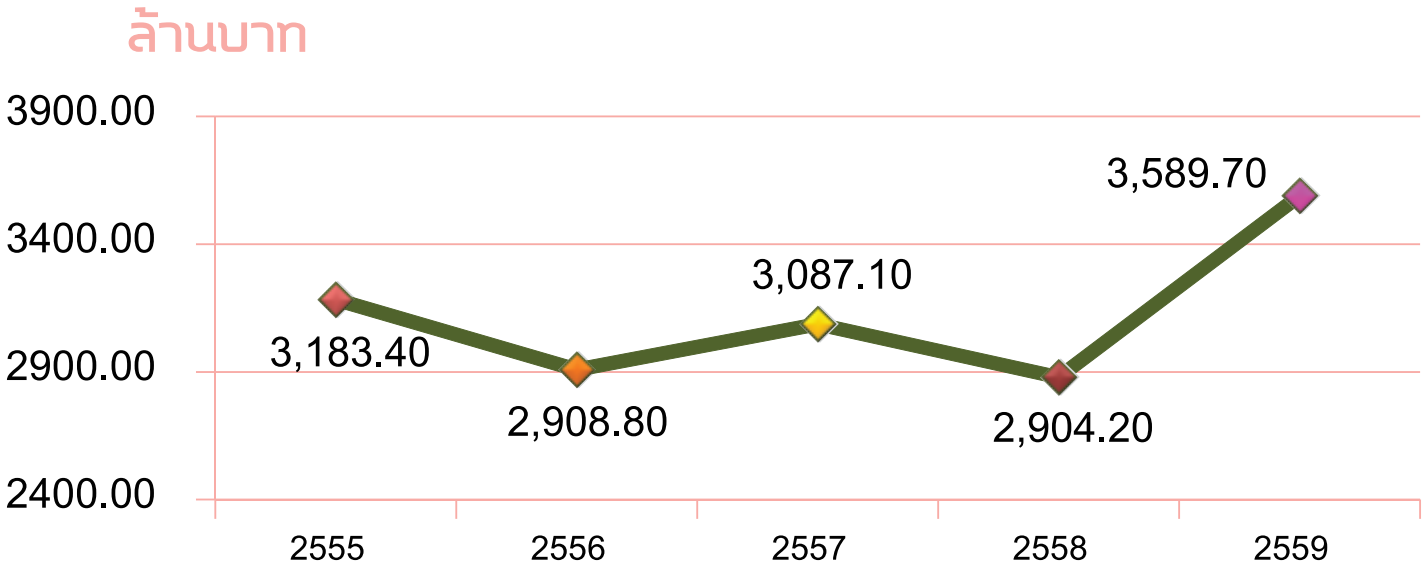

การจัดเก็บรายได้

สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ เป็นรายได้แผ่นดิน ในปีงบประมาณ 2559 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,589.70 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2558 ซึ่งจัดเก็บได้ 2,904.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.60 โดยแร่ที่จัดเก็บค่าภาคหลวงได้สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ หินปูน ลิกไนต์ ยิปซั่ม ทองคำ และหินดินดาน และได้มีการจัดสรรรายได้จากค่าภาคหลวงแร่กลับคืนสู่ท้องถิ่น เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการกระจายอำนาจให้ส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นจำนวน 2,153.80 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2558 ซึ่งจัดสรรรายได้ค่าภาคหลวงแร่ให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เป็นจำนวน 1,742.50 ล้านบาท โดยมีสัดส่วนของการจัดการ ดังนี้

- อบต. หรือเทศบาลที่มีประทานบัตรตั้งอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 20
- อบต. หรือเทศบาลในจังหวัดที่มีประทานบัตรตั้งอยู่ ร้อยละ 10*
- อบต. หรือเทศบาลในจังหวัดอื่นๆ ในพื้นที่ทั่วประเทศร้อยละ 10*
- อบจ. ในจังหวัดที่มีประทานบัตร ร้อยละ 20
- นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ ร้อยละ 40

กราฟแสดงการจัดเก็บรายได้
(เปรียบเทียบปีงบประมาณ 2555-2559)

หมายเหตุ * การจัดสรรค่าภาคหลวงแร่ให้จัดสรรตามอัตราส่วนแห่งยอดจำนวนราษฎรตามหลักฐานทะเบียนราษฎร

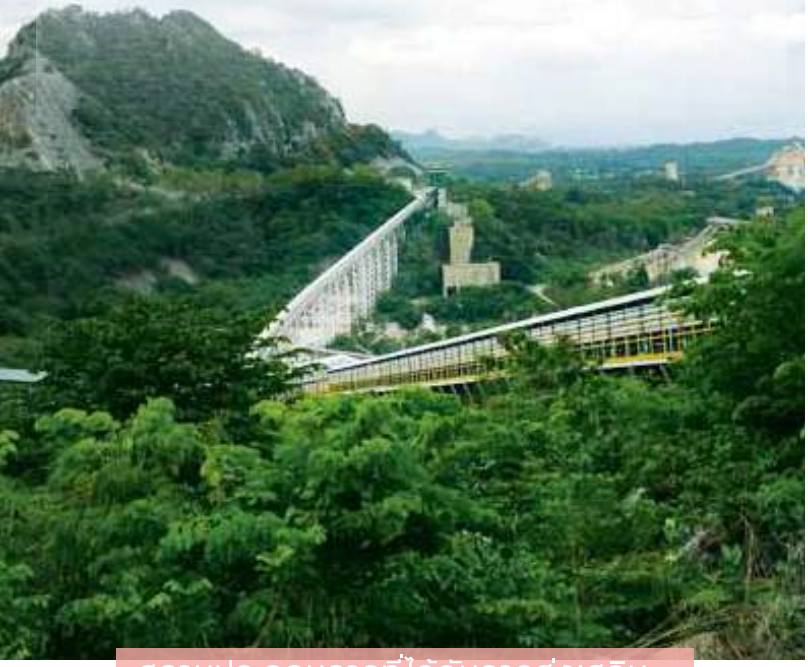
การขับเคลื่อนการประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

กระทรวงอุตสาหกรรมมีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้เข้าสู่การเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ยึดมั่นในการประกอบกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรตลอดห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำมาตรฐานอุตสาหกรรมสีเขียว โดยจำแนกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 ความมุ่งมั่น สีเขียว (Green Commitment)
ระดับที่ 2 ปฏิบัติการสีเขียว (Green Activity)
ระดับที่ 3 ระบบสีเขียว (Green System)
ระดับที่ 4 วัฒนธรรมสีเขียว (Green Culture)
ระดับที่ 5 เครือข่ายสีเขียว (Green Network)

เพื่อผลักดันและส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมพัฒนาและยกระดับการประกอบการให้อยู่ในมาตรฐานสูงสุด

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรมและเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการและกำกับดูแลอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน ได้แก่ เหมืองแร่ โรงแต่งแร่ โรงประกอบโลหกรรม โรงงานโม่บดหรือย่อยหิน และโรงงานผลิตเกลือสินเธาว์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม เหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้มุ่งสู่อุตสาหกรรมสีเขียว ตามนโยบาย ของกระทรวงอุตสาหกรรม และเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการในเชิงรุกและ ต่อเนื่องในกิจกรรมหลัก ได้แก่

สถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมตามมาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว

1. โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานเข้าสู่มาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว

เนื่องจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน เป็นอุตสาหกรรมที่มีภาพลักษณ์ในเชิงลบ เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ซึ่งปัญหาหลักที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบ ได้แก่ ปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการประกอบกิจการ ประกอบกับผู้ประกอบการบางส่วนมิได้นำหลักวิชาการด้านวิศวกรรมและความปลอดภัยมาใช้อย่างเคร่งครัด ขาดประสิทธิภาพ นำมาสู่ปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้กระแสสังคมมีความรู้สึกที่ไม่ยอมรับการประกอบการของภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ต่อเนื่องจากแร่

เพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากแร่ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้ประกาศนโยบายเหมืองแร่สีเขียว (Green Mining Policy) ขึ้น เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2552 โดยเน้นการทำงานเชิงรุก เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศทั้งทางด้านการให้บริการแก่ผู้ประกอบการ พร้อมๆ กับการสนับสนุนและผลักดันให้สถานประกอบการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมมากที่สุด

สถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมตามมาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว

ในการดำเนินงาน ที่ผ่านมา (2553-2558)

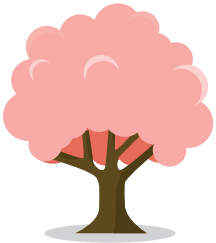
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแรได้ประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในนโยบายและหลักเกณฑ์เหมืองแร่สีเขียว พร้อมทั้งดำเนินการประเมินและมอบรางวัลผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานเหมืองแร่สีเขียวไปแล้วจำนวน 138 ราย และปี 2559 ได้ดำเนินโครงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ สรุปผลสำเร็จได้ ดังนี้

1. การดำเนินงานตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย มีกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม

1.1 การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานยกระดับมาตรฐานการประกอบการสู่เหมืองแร่สีเขียว (Green Mining) โดยจัดการฝึกอบรม สัมมนา และส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานทั่วประเทศ มีค่าเป้าหมายไม่น้อยกว่า 20 ราย ซึ่งผลการดำเนินงานสามารถให้คำแนะนำปรึกษาและจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจประเมินผู้ประกอบการเบื้องต้นทั่วประเทศจำนวน 57 ราย

1.2 การส่งเสริมสถานประกอบการเป้าหมายให้ได้รับการพัฒนาและยกระดับสู่มาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว มีค่าเป้าหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 20 ราย ซึ่งผลการดำเนินงานสามารถพัฒนาสถานประกอบการ เป้าหมายได้จำนวน 31 ราย

1.3 การส่งเสริมการรักษามาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว สำหรับสถานประกอบการที่เคยได้รับรางวัลเหมืองแร่สีเขียวมาแล้ว โดยเชิญชวนผู้ประกอบการส่งข้อมูลที่ได้ดำเนินการเพิ่มเติมภายหลังจากที่ได้รับรางวัลเหมืองแร่สีเขียว และลงพื้นที่เพื่อตรวจประเมินผลการดำเนินการ ก่อนประกาศผู้ประกอบการที่ผ่านการประเมิน โดยมีผู้ขอเข้ารับการประเมินจำนวน 45 ราย (อยู่ระหว่างการตรวจประเมิน)

2. แนวทางการดำเนินงานต่อเนื่อง

โครงการยังคงมีการดำเนินงานต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2560 ดำเนินงาน โดยมี 3 กิจกรรม ได้แก่

2.1
ตรวจประเมินและให้รางวัลเหมืองแร่สีเขียว โดยเชิญชวนผู้ประกอบการส่งข้อมูลการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เหมืองแร่สีเขียว เข้ามาพิจารณาให้คณะอนุกรรมการคัดเลือก และลงพื้นที่เพื่อประเมิน ก่อนประกาศผู้ประกอบการที่ผ่านการประเมินและจัดพิธีมอบรางวัลต่อไปมีค่าเป้าหมาย 20 ราย

2.2
ให้คำแนะนำ ปรึกษา และตรวจประเมินในเบื้องต้น เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการตรวจประเมิน พร้อมทั้งจัดระดับสถานประกอบการตามมาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว เพื่อการพัฒนายกระดับมาตรฐานในโอกาสต่อไป มีค่าเป้าหมาย 20 ราย

2.3
ส่งเสริมการรักษาระดับมาตรฐาน เหมืองแร่สีเขียว สำหรับสถานประกอบการที่เคยได้รับรางวัลเหมืองแร่สีเขียวมาแล้ว มีค่าเป้าหมาย 40 ราย

การตรวจประเมินผู้ประกอบการ
ตามเกณฑ์มาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว

2. การส่งเสริม

ให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานนำเกณฑ์มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR-DPIM) ไปประยุกต์ใช้ในสถานประกอบการ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลกลุ่มอุตสาหกรรมแร่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการผลักดันและส่งเสริมให้สถานประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมแร่ในความรับผิดชอบ มีมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มมากขึ้นโดยการจัดทำ "โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้มีมาตรฐานสากลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม" ขึ้นซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องระหว่างปี 2553-2559 แต่ในปี 2558 ได้มีการเปลี่ยนชื่อโครงการใหม่เป็น "โครงการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานนำเกณฑ์มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR-DPIM) ไปประยุกต์ใช้ในสถานประกอบการ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ สามารถประกอบการอย่างต่อเนื่องและอยู่ร่วมกับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ภาคสังคมทั้งประชาชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ยอมรับการประกอบการของอุตสาหกรรมแร่และเข้าใจความจำเป็นของการนำทรัพยากรแร่มาใช้ประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถผลิตและใช้แร่ได้อย่างยั่งยืนก่อให้เกิดความมั่นคงด้านแร่ในระยะยาวต่อไป ในปี 2553-2558 กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ดำเนินการ "โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้มีมาตรฐานสากล เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ปี 2553-2558" โดยสถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ ได้รับการเสริมสร้างให้นำมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่(CSR-DPIM) ไปประยุกต์ใช้ในองค์กร ตั้งแต่ ปี 2553-2558 รวมจำนวน 76 แห่ง นอกจากนี้ ยังได้เริ่มจัดตั้งเครือข่าย CSR-DPIM ในปี 2555 เป็นปีแรกเพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริม เพื่อให้เกิดการขยายผลความร่วมมือในระดับเครือข่ายของสถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ ที่ได้รับรางวัล CSR-DPIM ปี 2553-2558 และได้สถานประกอบการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย CSR-DPIM จนถึงปี 2559 จำนวน 57 แห่ง

สำหรับปี 2559 ซึ่งได้จัดให้มีโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 7 มีสถานประกอบการแร่นำมาตรฐานฯ ไปประยุกต์ใช้ในองค์กรเพิ่มขึ้นอีก จำนวน 11 แห่ง และคาดว่ามีสถานประกอบการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย CSR-DPIM (เป็นสถานประกอบการที่ได้รับโล่รางวัล CSR-DPIM ในปี 2553-2559) เพิ่มขึ้นอีกจำนวน 11 แห่ง สรุป รวมปัจจุบันมีสถานประกอบการที่ได้รับโล่รางวัล CSR-DPIM แล้วทั้งหมดจำนวน 87 แห่งมีสถานประกอบการที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย CSR-DPIM แล้ว 57 แห่ง ในจำนวนนี้มีสถานประกอบการที่มีการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง และได้รับโล่รางวัล CSR-DPIM Continuous Award 2559 จำนวน 42 แห่ง

สถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริม

พิธีมอบโล่รางวัลให้กับสถานประกอบการที่ผ่านเกณฑ์ CSR-DPIM

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

- ผู้แทนของสถานประกอบการและสถานประกอบการเครือข่าย CSR-DPIM 2559 ไม่น้อยกว่า 150 คน ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Group Training) ประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมใหม่ ๆ จากเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และศึกษาดูงานนอกสถานที่ ตลอดจนมีการขยายผลการดำเนินงานร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญอื่น ๆ ขององค์กร เช่น พนักงาน ผู้รับเหมา เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี และอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน
- ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน บุคลากรของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และผู้ที่สนใจ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวนประมาณ 300 คน
- โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ให้มีมาตรฐานสากลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ปี 2559ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการรายใหม่ และผู้ประกอบการเครือข่าย CSR-DPIM จัดทำโครงการพัฒนาร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมแนวทางการประกอบกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ในรัศมี 5 กิโลเมตร อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีและการอยู่ ร่วมกันอย่างยั่งยืน ทั้งเป็นการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ (CSR-DPIM) พ.ศ. 2559 ตามนโยบายการกำกับดูแลของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง โดยในปี 2558 ผู้ประกอบการ CSR-DPIM 2558 จำนวน 11 รายและผู้ประกอบการเครือข่ายอีกจำนวน 48 ราย ได้จัดกิจกรรมการจำแนกเป็นโครงการพัฒนาชุมชนจากผู้ประกอบการ CSR-DPIM 2558 รายใหม่ จำนวน 11 โครงการ และโครงการพัฒนาชุมชนจากผู้ประกอบการเครือข่าย CSR-DPIM จำนวน 41 โครงการ เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนรวมมูลค่าโครงการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมที่ผู้ประกอบการทั้ง 2 กลุ่มสนับสนุน ทั้งสิ้น 19,882,931 บาท (สิบเก้าล้านแปดแสนแปดหมื่นสองพันเก้าร้อยสามสิบเอ็ดบาทถ้วน) นอกจากนี้ ผู้ประกอบการทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าว ยังได้จัดทำแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวน 2,405,430 บาท และแผนงานยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น พนักงาน ผู้รับเหมาของผู้ประกอบการเป็นจำนวน 14,570,665 บาท รวมมูลค่าการลงทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการที่ร่วมโครงการ CSR-DPIM 2558 ทั้งหมด เป็นจำนวน 36,859,026 บาท (สามสิบหกล้านแปดแสนห้าหมื่นเก้าพันยี่สิบหกบาทถ้วน) ส่วนในปี พ.ศ. 2559 นี้ยังอยู่ระหว่างการสรุปผลการดำเนินงาน

การจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนี้สถานประกอบที่ได้รับโล่รางวัลCSR-DPIM ยังสามารถเข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry)ซึ่งโครงการนี้จะแบ่งผู้ประกอบการที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ Green Commitment Green Activities Green System Green Culture และ Green Network โดยกระทรวงอุตสาหกรรมจะจัดระดับให้ผู้ประกอบการที่สมัครตามความเหมาะสม แต่สำหรับผู้ที่ผ่านเกณฑ์ CSR-DPIM แล้วนั้นจะถูกจัดให้อยู่ในระดับที่ 3 (Green System) ของโครงการฯ ซึ่งหมายความว่าเมื่อผู้ประกอบการ CSR-DPIM สมัครจะเริ่มต้นที่ระดับที่ 3 โดยอัตโนมัติ และพัฒนาขึ้นไปเป็นระดับที่ 4 Green Culture และระดับที่ 5 Green Network ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของอุตสาหกรรมสีเขียว อันจะก่อให้เกิดเครือข่ายของผู้ประกอบการที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อไป

การดำเนินงานในระยะต่อไป

ในปี 2560 จะจัดให้มีโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 8 และมีแผนให้สถานประกอบการแร่นำมาตรฐานฯ ไปประยุกต์ใช้ในองค์กรเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 10 แห่ง และมีสถานประกอบการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย CSR-DPIM เพิ่มขึ้นอีก จำนวน 11 แห่ง และมีแผนจะจัดการฝึกอบรมความรู้ CSR-DPIM ให้กับผู้ประกอบการเหมืองแร่ระดับเล็กและกลางจำนวนไม่ต่ำกว่า 50 ราย และสถานประกอบการทั้งหมด มีแผนพัฒนาชุมชน สิ่งแวดล้อม แผนงานยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืนสืบไป

ศึกษาดูงาน ของเครือข่าย CSR-DPIM

3. การขึ้นทะเบียนผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่

ด้วยในปัจจุบันมีการใช้วัตถุระเบิดในงานวิศวกรรม โดยเฉพาะในงานเหมืองแร่อย่างกว้างขวาง ผู้ใช้วัตถุระเบิดส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้วัตถุระเบิด และการเก็บรักษาอย่างถูกต้องตามมาตรฐานความปลอดภัย ทำให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุจากการใช้วัตถุระเบิดบ่อยครั้ง และปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการใช้วัตถุระเบิดอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการยังคงยึดติดกับความรู้และประสบการณ์ที่เคยดำเนินการมาแต่เดิม อีกทั้งข้อกำหนดและกฎระเบียบค่อนข้างล้าสมัยไม่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนการกำกับดูแลการใช้วัตถุระเบิดมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และกระทรวงอุตสาหกรรม ทำให้ขาดเอกภาพในการจัดการองค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ในการแก้ไขปัญหาการใช้วัตถุระเบิดให้มีความปลอดภัย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้ออกประกาศกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เรื่องผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่ ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2549 กำหนดมาตรการให้การทำเหมืองที่มีการใช้วัตถุระเบิดต้องมีผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในการใช้วัตถุระเบิดเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้วัตถุระเบิดทุกขั้นตอนตามมาตรการสากลที่นานาประเทศใช้ในการควบคุมความปลอดภัยในการใช้วัตถุระเบิดในงานวิศวกรรม ทั้งนี้ ผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดจะต้องผ่านการฝึกอบรมและผ่านการทดสอบว่าเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญอย่างแท้จริง และได้รับการรับรองจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และเพื่อเป็นการรองรับมาตรการดังกล่าว และเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการเหมืองแร่ที่มีการใช้วัตถุระเบิด กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงจัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตร "โครงการขึ้นทะเบียนผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่" เพื่อดำเนินการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี และทำการทดสอบความรู้ พร้อมออกใบรับรองเป็น "ผู้ผ่านการฝึกอบรมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่"

การขึ้นทะเบียนผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่

โครงการนี้

เป็นโครงการต่อเนื่องที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2549 โดยแต่ละปีมีเป้าหมายที่จะต้องทำการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี และทำการทดสอบความรู้เพื่อออกใบรับรองเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมการใช้วัตถุระเบิดให้แก่หัวหน้างานควบคุมการเจาะระเบิดในสถานประกอบการเหมืองแร่ที่มีการใช้วัตถุระเบิดทั่วประเทศ โดยในปีงบประมาณ 2559 ได้จัดการฝึกอบรมขึ้นระหว่างวันที่ 23-28 พฤษภาคม 2559 ณ โรงแรมเดอะทวินทาวเวอร์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถดำเนินการอบรมได้จำนวน 100 คนและมีผู้ที่ผ่านการทดสอบและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่ จำนวน 98 คน จนถึงปัจจุบันปี พ.ศ. 2559 มีผู้ผ่านการอบรมฯ และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่แล้ว จำนวน 1026 คน ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมและผ่านการทดสอบความรู้ตามที่กำหนดจะได้รับใบรับรองเป็น "ผู้ผ่านการฝึกอบรมการใช้วัตถุระเบิดในงานเหมืองแร่" ซึ่งใบรับรองมีอายุการใช้งาน 5 ปี (เมื่อครบ 5 ปีแล้ว จำเป็นต้องมาทำการอบรมเพื่อการต่ออายุฯ ใหม่) สำหรับประโยชน์ที่ได้จากการฝึกอบรม ในส่วนผู้ผ่านการอบรมจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้วัตถุระเบิดอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความปลอดภัยและการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม และส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างานระเบิดในภาคสนาม จึงสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการเจาะระเบิด เพื่อพัฒนาเหมืองแร่อย่างปลอดภัย และถ่ายทอดความรู้ให้กับพนักงานเหมืองแร่อื่น ๆได้ ทำให้ลดการเกิดอุบัติเหตุในงานเหมืองแร่ ที่เกี่ยวกับการขนเคลื่อนย้ายและมีใช้วัตถุระเบิด

อากาศยานไร้คนขับชนิดปีกหมุน

4.

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีงานสำรวจระยะไกลเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลรังวัดหมู่เหมืองด้วยงานสำรวจระยะไกล

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การกำกับดูแลการประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้เป็นไปตามกฎหมาย มีความปลอดภัยและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่การดำเนินการดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการประกอบการเหมืองแร่ ทำให้การตรวจสอบควบคุมดูแลยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งในส่วนของการทำเหมืองให้ถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต การชำระค่าภาคหลวงให้ถูกต้องครบถ้วน และการลักลอบทำเหมืองโดยผิดกฎหมาย

จากปัญหาดังกล่าวกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้มีการนำเทคโนโลยีการสำรวจระยะไกล (Remote Sensing) มาใช้ในการตรวจสอบกำกับดูแลกิจการการทำเหมืองแร่ โดยการนำเทคโนโลยีการสำรวจระยะไกลมาใช้เก็บข้อมูลเพื่อความเป็นปัจจุบัน สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประหยัดเวลารวมทั้งค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการเมื่อเปรียบเทียบกับงานรังวัดสำรวจภาคพื้นดินด้วยกล้องสำรวจประมวลผลรวม (Total Station) หรือเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม (GPS) นอกจากนั้น การทำงานสำรวจระยะไกลยังสามารถลดปัญหาการเข้าถึงพื้นที่และลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานสำรวจรังวัดในพื้นที่อันตราย เช่น บริเวณหน้าผาสูงชัน นอกจากนั้นในบางสถานการณ์อาจจำเป็นต้องใช้ข้อมูลแบบเวลาจริง (real time) หรือข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเพื่อช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหาบางสถานการณ์ได้อย่างทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสำรวจข้อมูลและติดตามความก้าวหน้าของการประกอบการเหมืองแร่ หรือการเปลี่ยนแปลงพื้นเหมืองแร่ การตรวจสอบการทำเหมืองแร่ผิดกฎหมาย ซึ่งสถานการณ์ต่าง ๆเหล่านี้สามารถจัดการได้โดยใช้อากาศยานไร้คนขับช่วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันต่อการใช้งาน ประหยัดงบประมาณ บุคลากร และเวลาในการดำเนินการ

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานจะประกอบด้วยการใช้ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อสร้างแผนที่ภาพถ่ายสำหรับการตรวจสอบพื้นที่การทำเหมืองกับขอบเขตประทานบัตร และการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อรังวัดภูมิประเทศเพื่อใช้ในการประเมินตรวจสอบความถูกต้องในการจัดเก็บค่าภาคหลวงและการออกแบบด้านการปรับปรุงสภาพและฟื้นฟูพื้นที่ผ่านการทำเหมืองแร่แล้ว

อากาศยานไร้คนขับชนิดปีกตรึง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้ดำเนินการจัดซื้อแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมและจัดทำข้อมูลรังวัดสำรวจภูมิประเทศด้วยอากาศยานไร้คนขับ รวมกันเป็นจำนวน 99 ชุด เพื่อตรวจสอบกิจการเหมืองแร่ด้วยแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมว่ามีการลักลอบดำเนินการออกนอกเขตประทานบัตรหรือไม่ จำนวน 120 แปลงประทานบัตร และมีส่วนกิจการเหมืองแร่ได้รับการประเมินความถูกต้องในการจ่ายค่าภาคหลวงด้วย แผนที่ความสูงเชิงเลข (DEM) ที่ได้จากการตรวจรังวัดเหมืองด้วยระบบอากาศยานไร้คนขับ จำนวน 29 แปลงประทานบัตร

ติดตั้งเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม GNSS

การตรวจวัดปริมาณฝุ่นละออง

ระบบปิดคลุมอาคารโรงโม่หิน

การตรวจประเมินและเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมในการประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

1. ตรวจประเมินและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ดำเนินการตรวจประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและแนะนำการจัดการสิ่งแวดล้อมจำนวน 682 ราย ตรวจประเมินรายงานการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ จำนวน 499 ราย ตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมกรณีประทานบัตรสิ้นอายุ เวนคืนประทานบัตร จำนวน 41 ราย ตรวจสอบรายงาน ผลการดำเนินงานการฟื้นฟูพื้นที่ที่ทำเหมืองแร่ จำนวน 102 ราย และพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมกรณีผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการทำเหมืองแร่ ขอต่ออายุประทานบัตร และขอเพิ่มชนิดแร่ จำนวน 23 ราย รวมทั้งแก้ไขปัญหาการร้องเรียนของราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการทำเหมืองแร่ จำนวน 2 ราย

ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองด้วยการตรวจวัดค่าความทึบแสงในพื้นที่ที่มีการประกอบกิจการโรงโม่ บด หรือ ย่อยหิน จำนวน 256 ราย ในเขตจังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี บึงกาฬ บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สุพรรณบุรี สุรินทร์ หนองบัวลำภู อุบลราชธานี ชลบุรี ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผลการตรวจประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรณีพบว่าผู้ประกอบการบางรายปฏิบัติตามมาตรการ ฯ ยังไม่ครบถ้วนหรือไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ได้มีการให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการให้ปฏิบัติตามมาตรการ ฯ อย่างถูกต้องครบถ้วนโดยเคร่งครัด

2. การพัฒนาพื้นที่ประกอบการหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี เป็นพื้นที่สีเขียว

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ร่วมกับสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่ประกอบการหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรีเป็นพื้นที่สีเขียว เพื่อตรวจประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านฝุ่นละออง และปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ประกอบการและพื้นที่โดยรอบ ให้มีพื้นที่สีเขียว รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้แก่ผู้ประกอบการในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และมีการประกอบการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีการดำเนินการตรวจประเมินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ จำนวน 44 ราย พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมครบถ้วน และตรวจประเมินระบบการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการโรงโม่หิน จำนวน 27 ราย พบว่า บางรายปฏิบัติตามมาตรการฯ ยังไม่ครบถ้วนหรือไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เช่น เส้นทางขนส่งภายในทั้งหมดต้องเป็นถนนลาดยางหรือคอนกรีต และการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เป็นต้น ตลอดจนได้ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศ ระดับเสียง และความสั่นสะเทือนบริเวณพื้นที่ประกอบการเหมืองหินและโรงโม่บดหรือย่อยหิน และชุมชนใกล้เคียงโดยรอบ จำนวน 5 สถานี ได้แก่ โรงเรียนบ้านคุ้งเขาเขียว วัดพุคำบรรพต วัดหน้าพระลาน โรงเรียนบ้านเขารวก และวัดเบญจคีรีนคร ในช่วงเดือนเมษายน 2559 โดยผลการตรวจวัดพบว่าฝุ่นละออง ระดับเสียง และความสั่นสะเทือน มีค่าไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดทุกสถานี นอกจากนี้ มีการสนับสนุนต้นไม้ยืนต้นโตเร็วให้กับผู้ประกอบการกลุ่มโรงโม่หินในเขตตำบลหน้าพระลาน จำนวน 510 ต้น เพื่อฟื้นฟูปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ประกอบการให้เป็นพื้นที่สีเขียว ซึ่งจะส่งผลให้การประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานบริเวณตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

การตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การสนับสนุนต้นไม้ยืนต้นโตเร็ว
แก่ผู้ประกอบการ

การตรวจประเมินระบบการป้องกัน
ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

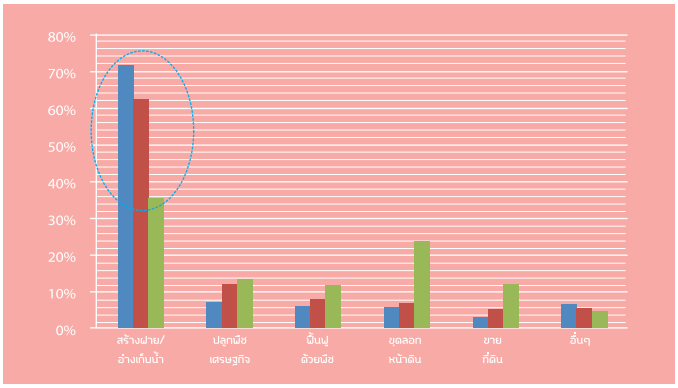
3.
การแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนแคดเมียมในลุ่มน้ำแม่ตาว อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สืบเนื่องจาก กรมควบคุมมลพิษได้สำรวจการกระจายตัวและแหล่งที่มาการปนเปื้อนของแคดเมียม ผลการศึกษาพบว่า ดินแปลงนาข้าวที่ระดับความลึกไม่เกิน 30 เซนติเมตรพบการปนเปื้อนระดับสูง (มากกว่า 30 มิลลิกรัม/กิโลกรัม) 248 ไร่ การปนเปื้อนระดับปานกลาง (มากกว่า 3-30มิลลิกรัม/กิโลกรัม) 3,566 ไร่ และการปนเปื้อนระดับต่ำ (ไม่เกิน 3 มิลลิกรัม/กิโลกรัม) 26,203 ไร่ ซึ่งแหล่งที่มาของการปนเปื้อนแคดเมียมเกิดจากการผุพังตามธรรมชาติและการทำเหมืองแร่ โดยเสนอแนวทางการจัดการ คือ พื้นที่ปนเปื้อนสูงให้ขุดลอกหน้าดินไปกำจัดโดยการฝังกลบ และนำดินไม่ปนเปื้อนกลบทับ ส่วนพื้นที่ปนเปื้อนระดับปานกลางถึงต่ำใช้การปลูกพืชทดแทน สำหรับการจัดการตะกอนดินในลำห้วยแม่ตาวและแม่กุ ควรดำเนินการขุดลอกเฉพาะบริเวณที่มีการปนเปื้อนแคดเมียมสูง โดยที่ประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติครั้งที่ 6/2556 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2556 ได้เห็นชอบกับแนวทางการจัดการดังกล่าว หลังจากนั้นได้มีมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ ครั้งที่ 1/2559 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 กำหนดให้พื้นที่ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบล แม่ตาวและตำบลแม่กุเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีกรอบแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี มาตรการที่ 1.1 ระบุว่า "หากมีแนวทางการฟื้นฟูดินที่ปนเปื้อนสารแคดเมียมที่แตกต่างกับมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2556 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2556 ซึ่งประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่เห็นว่ามีความเหมาะสมก็อาจนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาเพื่อปรับปรุงแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ต่อไป"

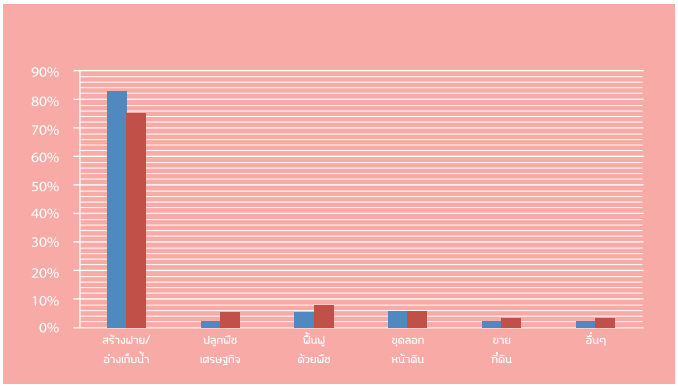
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ร่วมกับสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะที่ปรึกษาดำเนินการโครงการแก้ไขปัญหาดินและ ตะกอนดินในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว ได้ศึกษาสถานภาพการปนเปื้อนของแคดเมียมในปัจจุบันเพื่อตรวจสอบแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงของระดับความเข้มข้นของแคดเมียมในดินและตะกอนดิน ระบุพื้นที่ที่มีศักยภาพการปนเปื้อนของแคดเมียมและพื้นที่ที่มีโอกาสเสี่ยงถูกกัดเซาะหน้าดิน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุการแพร่กระจายของแคดเมียมเมื่อเกิด ภาวะน้ำหลาก ประเมินค่าภูมิหลังของแคดเมียมในดิน ประเมินการเคลื่อนที่ของแคดเมียมในตะกอนแขวนลอย และตะกอนดินในลำห้วยแม่ตาวจากบริเวณต้นน้ำถึงพื้นที่ปลายน้ำ โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเหล่านี้จะส่งเสริมให้เกิดการเฝ้าระวังปัญหาการปนเปื้อนและการสะสมตัวของแคดเมียมที่อาจจะเกิดขึ้น และส่งเสริมการดำเนินการแก้ไขปัญหาดินและตะกอนดินในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาวได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ นอกจากนี้เพื่อให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน จึงได้ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดประชุมเวทีสาธารณะจำนวน 2 ครั้ง และประชุมกลุ่มย่อย 8 ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ประชาชนที่มีภาวะเจ็บป่วยอันเกิดจากพื้นที่ปนเปื้อน เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษาและวัด นอกจากนี้ ที่ปรึกษาโครงการยังได้เข้าพบนายอำเภอแม่สอด กำนันและผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ตาว ตำบลพระธาตุผาแดง และตำบลแม่กุ รวม ถึงพบเจ้าหน้าที่ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและสาธารณสุขอำเภอแม่สอด ซึ่งผลจากการสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้สร้างฝายหรืออ่างเก็บน้ำเพื่อชะลอและดักตะกอนบริเวณต้นน้ำ และยังสามารถสรุปความคิดเห็น และข้อห่วงกังวลของคนในพื้นที่ได้ดังนี้

1. ข้อห่วงกังวลของประชาชน ได้แก่ ความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ และความไม่ชัดเจนในการสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ถึงการแก้ไขปัญหาพื้นที่ปนเปื้อน

2. ประเด็นสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินมีการปนเปื้อนของแคดเมียม กังวลเกี่ยวกับการถูกจำกัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินเนื่องจากการประกาศเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางเลือก ในการแก้ไขปัญหาดินและตะกอนดินในพื้นที่ปนเปื้อน-ของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในพื้นที่ตำบลพระธาตุผลแดง ตำบลแม่ตาว และตำบลแม่กุ

ภาพที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางเลือก ในการแก้ไขปัญหาดินและตะกอนดินในพื้นที่ปนเปื้อน ของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สีเหลืองและสีแดง

3. ประเด็นทางสุขภาพ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรักษาพยาบาลหรือตรวจติดตามอาการของผู้ถือบัตรแคดเมียม ขาดความต่อเนื่องในการคัดกรองผู้ที่มีแคดเมียมในเลือด ประชาชนที่มีที่ทำกินในพื้นที่ปนเปื้อนแคดเมียมนำผลผลิตทางการเกษตรมาบริโภค จึงกังวลเกี่ยวกับการรับสารแคดเมียมเข้าสู่ร่างกาย

4. แนวทางเลือกในการแก้ไขปัญหาดินและตะกอนดินไม่สามารถหาข้อสรุปที่ชัดเจนต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ นอกจากนี้ประชาชนยังมีข้อสงสัยต่อแนวทางการแก้ปัญหาแต่ละแนวทาง เช่น ดินปนเปื้อนที่ขุดออกจะนำไปไว้ที่ใด ดินสะอาด ที่จะนำเข้ามาถมกลับจะมีคุณสมบัติเหมือนดินเดิมหรือไม่ เป็นต้น

โดยได้เสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนแคดเมียมอย่างเป็นระบบตามวงจรการเกิดการปนเปื้อนแคดเมียมในลุ่มน้ำแม่ตาวอย่างยั่งยืน 3 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 การป้องกันตะกอนดินใหม่ที่ปนเปื้อนจากลำห้วยแม่ตาวลงสู่พื้นที่เกษตรกรรม ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ส่วน คือ ความเข้มงวดในการลดการเปิดหน้าดิน การสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อชะลอและดักตะกอนบริเวณต้นน้ำ และการสร้างบ่อน้ำในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อกักเก็บน้ำฝนและตกตะกอนดินจากลำห้วย

มาตรการที่ 2 การจัดการพื้นที่ปนเปื้อนไม่ให้แคดเมียมเข้าสู่ห่วงโซ่อาหารตามแนวทางที่กรมควบคุมมลพิษได้ทำการศึกษาเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและใช้เงินในการดำเนินการสูงประมาณ 1,000,000 - 11,000,000 บาท/ไร่ และพื้นที่ที่ได้รับการบำบัดและฟื้นฟูไปแล้วอาจเกิดการปนเปื้อนแคดเมียมได้ หากมีการผันน้ำจากลำห้วยแม่ตาวที่มีตะกอนดินมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่อีก โดยที่ปรึกษาได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่จากการเกษตรแบบเดิม เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน การใช้พื้นที่เพื่อการอื่นให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ การเข้มงวดในการบริโภคผลผลิตทางการเกษตร

มาตรการที่ 3 การรักษาเยียวยาผู้ที่สะสมแคดเมียมในเลือดเกินค่ามาตรฐาน ได้แก่ การเฝ้าระวังและการตรวจวัดระดับแคดเมียมในเลือดของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กลุ่มเสี่ยง และการรักษาภาวการณ์สะสมแคดเมียม โดยการขับแคดเมียมออกจากร่างกายจากผลการศึกษาดังกล่าว สำนักบริหารสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในข้อสรุปของแนวทางการแก้ไขการปนเปื้อนดินและตะกอนดินต่อไป

4. การเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาการประกอบการเหมืองแร่ทองคำของ บริษัท ทุ่งคำ จำกัด จังหวัดเลย

บริษัท ทุ่งคำ จำกัด ได้รับอนุญาตให้เปิดการทำเหมืองแร่ทองคำและประกอบโลหกรรมในพื้นที่อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ตั้งแต่เดือนกันยายน 2549 แต่ได้รับการร้องเรียนและคัดค้านการทำเหมืองในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2550 ว่าได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ทั้งด้านสุขภาพ พืชผลการเกษตร และน้ำใช้เพื่อการอุปโภค-บริโภค ซึ่งจังหวัดเลยและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และหน่วยงานราชการในพื้นที่ภายใต้คณะทำงานเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพน้ำในบริเวณโดยรอบ บริษัท ทุ่งคำ จำกัด ได้ร่วมกันดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำ พร้อมทั้งชี้แจงผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ และการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่เหมืองแร่และชุมชนโดยรอบอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ 2559 กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยสำนักบริหารสิ่งแวดล้อม และสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 2 อุดรธานี ได้ดำเนินการตามแผนการเก็บตัวอย่างน้ำของจังหวัดเลย จำนวน 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 21-26 ธันวาคม 2558 ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 22-25 มีนาคม 2559 ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน -1 กรกฎาคม 2559 และครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 6-9 กันยายน 2559 ซึ่ง กพร.ได้ทำการเก็บตัวอย่างน้ำ จำนวน 26 ตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ 9 พารามิเตอร์ ได้แก่ ไซยาไนด์รวม (Total Cyanide) สารหนู (Arsenic) แคดเมียม (Cadmium) ทองแดง (Copper) ตะกั่ว (Lead) แมงกานีส (Manganese) ปรอทรวม (Total Mercury) ไซยาไนด์อิสระ (Free Cyanide) และ Weak Acid Dissociable Cyanide (WAD Cyanide) ซึ่งได้ชี้แจงผลให้ประชาชนได้รับทราบทุกครั้ง

การเก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ

1) ภายนอกพื้นที่ประทานบัตร

1.1 คุณภาพน้ำผิวดิน โดยภาพรวมบริเวณห้วยน้ำฮวย ห้วยผุก ห้วยเหล็ก อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นบริเวณแอ่งน้ำหลังบ่อกักเก็บกากแร่ มีปริมาณไซยาไนด์รวม และปริมาณแมงกานีสเกินเกณฑ์มาตรฐาน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2558 จนถึงปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง บริเวณห้วยเหล็กห่างจากสันเขื่อนเก็บกากแร่ 100 เมตร มีปริมาณสารหนูเกินเกณฑ์มาตรฐาน บริเวณเหนือจุดลำห้วยเหล็ก มีปริมาณสารหนูเกินเกณฑ์มาตรฐาน และพบว่าผลการวิเคราะห์น้ำครั้งที่ 2 เดือนมีนาคม 2559 มีปริมาณไซยาไนด์รวมเกินเกณฑ์มาตรฐาน ทุกสถานีที่ทำการตรวจวัด

1.2) คุณภาพน้ำใต้ดิน พบว่าทุกสถานีมีค่าอยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำบาดาลที่จะใช้บริโภคได้

2) ภายในพื้นที่ประทานบัตร

2.1) คุณภาพน้ำบ่อสังเกตการณ์ พบว่า มีบางสถานีที่มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ บ่อสังเกตการณ์ด้านใต้ Tailing pond (GW2) มีปริมาณแมงกานีสเกินเกณฑ์มาตรฐานตั้งแต่เดือนธันวาคม 2558 จนถึงปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง บ่อสังเกตการณ์ด้านข้าง Tailing pond (GW1) มีปริมาณแมงกานีสเกินเกณฑ์มาตรฐาน บ่อสังเกตการณ์บริเวณสันเขื่อนด้านใต้ Tailing pond มีปริมาณตะกั่วเกินเกณฑ์มาตรฐาน และพบว่าผลการวิเคราะห์น้ำครั้งที่ 2 เดือนมีนาคม 2559 และครั้งที่ 3 เดือนมิถุนายน 2559 มีปริมาณแมงกานีสเกินเกณฑ์มาตรฐานทุกสถานีที่ทำการตรวจวัด ยกเว้น บ่อน้ำบาดาลของบริษัท ทุ่งคำ จำกัด (GW4) ที่มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้ไม่พบการแพร่กระจายของโลหะหนักและไซยาไนด์ภายนอกเขตประทานบัตร

2.2) คุณภาพน้ำทิ้ง พบว่า คุณภาพน้ำในบ่อรับน้ำบริเวณโดยรอบโรงแต่งแร่และน้ำฝน จาก sump พบว่าผลการวิเคราะห์น้ำครั้งที่ 3 เดือนมิถุนายน 2559 มีปริมาณแมงกานีสเกินเกณฑ์มาตรฐาน

จากการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถสรุปได้ว่า การปนเปื้อนของโลหะหนักโดยเฉพาะสารหนู ว่ามาจากการทำเหมืองแร่หรือไม่ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ศักยภาพแหล่งแร่ซึ่งมีโลหะหนักอยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว ซึ่ง กพร. ได้มีการสั่งการให้บริษัท ทุ่งคำ จำกัด ดำเนินการเฝ้าระวังและปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อสังเกตการณ์ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และจากการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการเสนอแนวทางในการลดปริมาณสารหนูในแหล่งน้ำผิวดินบริเวณห้วยเหล็ก ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของเขตประทานบัตรด้วย ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อให้ได้ซึ่งวิธีการและผู้รับผิดชอบในการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของภาคประชาชน

นอกจากนี้ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ได้เร่งรัดจังหวัดเลยเพื่อประสานกับกรมป่าไม้ในการอนุญาตให้บริษัท ทุ่งคำ จำกัด เข้าพื้นที่ไปดำเนินการปรับปรุงเสถียรภาพของบ่อกักเก็บกากแร่ และปรับปรุงพื้นที่ที่เกี่ยวเนื่องอื่นๆ ให้มีความปลอดภัย เนื่องจากเหมืองหยุดดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2555 และใบอนุญาตเข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้หมดอายุ จึงไม่สามารถเข้าไปดำเนินการใดๆ ในเขตพื้นที่เหมืองแร่ได้

การเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดิน

การเก็บตัวอย่างน้ำทิ้ง

5. การตรวจประเมินด้านสิ่งแวดล้อมภายหลังการอนุญาตประทานบัตรเหมืองแร่ (Environmental Audit)

การตรวจประเมินด้านสิ่งแวดล้อมภายหลังการอนุญาตประทานบัตรเหมืองแร่ (Environmental Audit) เป็นการดำเนินการเพื่อทบทวนผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ และภาพรวมของพื้นที่กลุ่มประทานบัตรเหมืองแร่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการร้องเรียน โดยโครงการนี้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการแก้ไขปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในภาพรวม และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามตรวจสอบการแก้ไขปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการประกอบกิจการเหมืองแร่

โครงการได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน โดยมีพื้นที่ดำเนินการแล้วจำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่

(1) กลุ่มประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรมแหล่งหินเขาเชิงเทียน ต.ห้วยกะปิ และต.หนองข้างคอก อ.เมือง จ.ชลบุรี

(2) กลุ่มประทานบัตรเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน ต.จรเข้สามพัน ต.พลับพลาไชย และต.หนองโอ่ง อ.อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี และ

(3) กลุ่มประทานบัตรเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนแหล่งหินเขาสามง่าม ต.อ่างหิน และต.ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี สำหรับปี 2559 ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การติดตามผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี สุพรรณบุรี และราชบุรี พบว่า การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมเฉพาะรายที่ผู้ประกอบการเหมืองแร่/โรงโม่หิน เป็นผู้ปฏิบัติ เช่น แผนด้านการคมนาคมขนส่ง แผนการปรับปรุงโรงโม่ แผนการปลูกต้นไม้ พบว่าทั้ง 3 พื้นที่มีการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด แต่ยังพบปัญหาด้านการปลูกต้นไม้บริเวณที่อยู่ตามแนวถนนจะติดสายไฟฟ้าแรงสูง แผนปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ส่วนกลาง ได้แก่ แผนการประชาสัมพันธ์ แผนการลดฝุ่นละออง และแผนการคมนาคมขนส่ง พบว่าผู้ประกอบการมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติตามแผน แต่ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการขโมยอุปกรณ์ไฟจราจร การควบคุมความเร็วรถบรรทุกและการปิดคลุมผ้าใบของบริษัทที่มารับซื้อหินจึงส่งผลให้เกิดการร่วงหล่นของหินและฝุ่นสะสมในเส้นทางขนส่งแร่จำนวนมาก แผนการติดตามตรวจสอบ พบปัญหาคณะกรรมการท้องถิ่นยังไม่สามารถดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ให้ดำเนินการอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาในการดำเนินงาน

การปรับปรุงลานล้างล้อรถก่อนออกพื้นที่โรงโม่

การตรวจคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของประชาชน

สำหรับผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านฝุ่นละออง ระดับเสียง แรงสั่นสะเทือน พบว่าส่วนใหญ่ มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้น พื้นที่จังหวัดชลบุรี พบค่าฝุ่นละอองแขวนลอยรวมเกินมาตรฐาน (0.330 มก./ลบ.ม.) ซึ่งได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทราบพร้อมทั้งแนะนำให้มีการตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาโดยการลดปริมาณฝุ่นสะสมบริเวณดังกล่าว ทั้งนี้จากผลการดำเนินงานของทั้ง 3 พื้นที่ได้นำประเด็นปัญหาที่พบมาเป็นแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

2) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้มอบหมายภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการศึกษาในพื้นที่พื้นที่กลุ่มประทานบัตรเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมบริเวณเขากระโดง อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ผู้ประกอบการเหมืองแร่จำนวน 10 ราย โรงโม่ 6 โรง ซึ่งจากรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 ศึกษาผลกระทบ พบว่า ชุมชนได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการระเบิดหินมากที่สุด รองลงมาคือการขนส่ง และการบดย่อย ดังนั้นการสร้างมาตรการเพื่อลดผลกระทบควรพิจารณาถึงขั้นตอน การระเบิด การขนส่ง และการบดย่อยเป็นสำคัญ และพบว่าความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

การปลูกต้นไม้บริเวณรอบพื้นที่โครงการ

การส่งเสริมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน

1.การเสริมสร้างความร่วมมือของผู้ประกอบการท้องถิ่นและชุมชนเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม

เป็นโครงการที่เสริมสร้างความร่วมมือ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้ประกอบการและชุมชนระหว่างผู้ประกอบการในการจัดการสิ่งแวดล้อม ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นในการป้องกันแก้ไขปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบการอุตสาหกรรมพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความร่วมมือของผู้ประกอบการท้องถิ่นและชุมชนเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนของอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน โดยจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย รับฟังข้อเสนอแนะร่วมกัน (Big Sharing) มีการจัดกิจกรรมร่วมกันปลูกต้นไม้บริเวณสถานประกอบการและทางเดินสาธารณะ (Big Planting) มีการจัดกิจกรรมตรวจเฝ้าระวังสุขภาพของชุมชนร่วมกับสถานประกอบการ (Health Care) จัดกิจกรรมเปิดบ้าน (Open House) ให้ชุมชนร่วมตรวจสอบเฝ้าระวัง และมีการร่วมมือตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากเหมืองแร่โรงโม่หินและโรงแต่งแร่ ที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน จัดในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี ชลบุรี ราชบุรี นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 509 ราย

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือของผู้ประกอบการ ท้องถิ่น และชุมชน

2. การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมือง

การฟื้นฟูพื้นที่หลังการทำเหมืองเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ที่ดินซึ่งถูกใช้ประโยชน์จากการทำเหมืองแร่แล้วกลับมาใช้ประโยชน์ด้านอื่นได้ การฟื้นฟูพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์จะขึ้นอยู่กับวิธีการทำเหมือง สภาพพื้นที่เหมือง และชนิดแร่ที่ทำ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้ที่ดินนั้นอาจเป็นหลายรูปแบบ เช่น ใช้ในการเกษตร เป็นป่าไม้ เป็นอ่างเก็บน้ำ เป็นสวนสาธารณะหรือที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน การฟื้นฟูพื้นที่เป็นการนำพื้นที่มาใช้ประโยชน์สุดท้าย

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงได้กำหนดแผนงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ประกอบการทำเหมืองแร่ให้มีการปรับสภาพและใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้สามารถใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชนโดยรอบ โดยได้ดำเนินการในพื้นที่ ประทานบัตรเลขที่ 18259/14452 ชนิดแร่ถ่านหิน ตั้งอยู่ตำบลบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ลาย ขนาดพื้นที่ 270-0-70 ไร่ ซึ่งไม่ได้มีการประกอบกิจการเหมืองแร่แล้ว พื้นที่มีทั้งส่วนที่เป็นพื้นราบและบ่อเหมือง โดยน้ำในขุมเหมืองมีสภาพเป็นกรด (pH ประมาณ 3) ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาพื้นที่ครอบคลุมในทุกด้าน เทศบาลตำบลบ่อหลวงจึงได้ประสานงานกับมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ และประสานขอความร่วมมือมายัง กพร. เพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่สำหรับใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่เหมาะสม

การดำเนินงานการสำรวจพื้นที่และศึกษาความต้องการพัฒนาหรือใช้ประโยชน์พื้นที่จากหน่วยงานและประชาชนที่อาศัยโดยรอบพื้นที่โครงการฯ โดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ และการสำรวจพื้นที่โครงการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการกำหนดรูปแบบการปรับปรุงพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่แล้วที่มีความเหมาะสม จากผลการศึกษาได้กำหนดรูปแบบการดำเนินงาน 3 ส่วน คือ

1) การปรับสภาพพื้นที่ให้มีความปลอดภัย
2) การปรับภูมิทัศน์ของพื้นที่
3) การจัดพื้นที่เพื่อการสันทนาการ

โดยในปัจจุบันอยู่ในระหว่างการดำเนินงานปรับสภาพพื้นที่ให้มีความปลอดภัย โดยการปรับพื้นที่ขอบบ่อเหมืองให้มีลักษณะเป็นขั้นบันได และการปรับภูมิทัศน์ของพื้นที่โดยการปลูกต้นไม้ชนิดต่างๆ ได้แก่ ปีบ พิกุล ไทร พยุง พญาเสือโคร่ง ราชพฤกษ์ และหญ้าแฝก และการจัดทำรั้วรอบบ่อเหมืองเพื่อเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยพร้อมทั้งจะดำเนินการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่ และจัดทำทางเดินรอบบ่อเหมือง รวมทั้งจัดทำพื้นที่เพื่อออกกำลังกายด้วย

ลักษณะกายภาพของพื้นที่ซึ่งมีบ่อน้ำขนาดใหญ่

การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจพื้นที่โครงการ

สภาพพื้นที่ก่อนดำเนินงานโครงการ

สำหรับในเขตพื้นที่ประกอบการเหมืองแร่ตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ จังหวัด ราชบุรี (ประทานบัตรเดิมเลขที่ 20977/14540) ประเภทเหมืองหิน พื้นที่ดังกล่าวตั้งอยู่ในพื้นที่ป่า ตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตร 4 (1) ขนาดเนื้อที่ 10-1-67 ไร่ เดิมพื้นที่ดังกล่าวมิได้มีการฟื้นฟูหรือปรับสภาพพื้นที่ให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม จะดำเนินการปรับสภาพพื้นที่ให้มีสภาพที่ปลอดภัยและการคืนสภาพธรรมชาติป่าให้แก่พื้นที่ โดยวิธีการปลูกต้นไม้ชนิดต่างๆ เพื่อปิดคลุมพื้นที่และคืนสภาพนิเวศน์บริเวณพื้นที่โครงการ การดำเนินงานโครงการฯส่งผลต่อความต้องการพัฒนาหรือการใช้ประโยชน์พื้นที่จากหน่วยงานและประชาชนที่อาศัยโดยรอบพื้นที่โครงการ ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน และดำเนินการปรับสภาพภูมิประเทศบริเวณพื้นที่โครงการ โดยดำเนินการปลูกต้นไม้ ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้ที่สามารถทนแล้งและเติบโตได้ดีในพื้นที่เสื่อมโทรม จำนวน 8,000 ต้น ได้แก่ ต้นขี้เหล็ก ต้นนนทรีป่า ต้นราชพฤกษ์ ต้นมะขามเปรี้ยว ต้นมะขามเทศ ต้นมะค่าโมง ต้นประดู่ กิ่งอ่อน ต้นกระถินเทพา ต้นมะตูม ต้นขนุน ต้นตีนเป็ดต้นอโศกอินเดีย ต้นแคนา และต้นไผ่ป่า ทำให้เกิดสภาพธรรมชาติที่กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมโดยรอบ และคืนสภาพนิเวศน์บริเวณพื้นที่โครงการ รวมทั้งมีแผนงานติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการเจริญเติบโตของต้นไม้ อัตราการรอด และการใช้ประโยชน์จากพื้นที่โครงการของชุมชน

การเกลี่ยและปรับถมหน้าดินในพื้นที่

สภาพพื้นที่หลังดำเนินงานโครงการ

3. การสำรวจและวิเคราะห์ผลกระทบจากการทำเหมืองทั่วประเทศเพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและการใช้ประโยชน์พื้นที่

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำใช้ในชุมชนและน้ำในขุมเหมือง บริเวณพื้นที่เหมืองแร่เก่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลและสำรวจพื้นที่เหมืองแร่ดีบุกเก่าและชุมชนที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงหรือใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งสภาพพื้นที่อาจมีกากแร่ตกค้างอยู่ในพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม โดยการศึกษาข้อมูลแหล่งศักยภาพแร่ของกรมทรัพยากรธรณี และรวบรวมข้อมูลพื้นที่ประทานบัตรเหมืองแร่เก่าจากข้อมูลสารสนเทศของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ซึ่งทำการตรวจวัดคุณภาพน้ำในขุมเหมืองและน้ำใช้ในชุมชน รวมถึงสำรวจข้อมูลการใช้น้ำโดยรอบบริเวณพื้นที่เหมืองแร่เก่าและพื้นที่ศักยภาพแร่ เพื่อทำการประมวลผลข้อมูลเพื่อเฝ้าระวังน้ำใช้ในชุมชนที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบด้านสุขภาพ รวมทั้งเสนอแนะวิธีการจัดการที่เหมาะสมต่อไป

โดยในปีงบประมาณ 2559 ได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำและสำรวจการใช้ประโยชน์พื้นที่เหมืองแร่เก่าใน 7 พื้นที่ ได้แก่ เหมืองแร่เก่าในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและแพร่ เหมืองแร่ดีบุกเก่าในจังหวัดราชบุรี ภูเก็ต พังงาและกระบี่ และพื้นที่ศักยภาพแร่ตะกั่ว อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ตัวอย่างยังอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ

การเก็บตัวอย่างน้ำบริเวณพื้นที่เหมืองแร่เก่า

4. ส่งเสริมการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลมาใช้ในสถานประกอบการ

เป็นโครงการที่ได้ให้คำแนะนำ ส่งเสริมสถานประกอบการในการรักษาระบบ 5ส เพื่อส่งเสริม ตรวจประเมินการดำเนินกิจกรรม 5ส และให้การรับรองการดำเนินกิจกรรม 5ส ให้กับผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ และเพื่อเป็นการผลักดันให้ผู้ประกอบการเข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียวระดับ 2 ของกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งจะทำให้สถานประกอบการมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงานและสามารถลดปัญหาด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการประกอบการลงได้โดยเฉพาะฝุ่นละออง นอกจากนี้ยังสามารถผลักดันให้ผู้ประกอบการเหล่านี้มีความพร้อมในการพัฒนาสู่เหมืองแร่สีเขียวได้ในอนาคต

การส่งเสริมการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลมาใช้ในสถานประกอบการโดยจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการทำกิจกรรม 5ส โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาเบื้องต้นของสถานประกอบการ พร้อมมอบหมายให้ผู้ประกอบการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ จากนั้นดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดทำ 5ส ของผู้ประกอบการ รวมทั้งเสนอแนะวิธีการดำเนินกิจกรรม 5ส อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ตรวจประเมินอีกจำนวน 2 ครั้ง พร้อมจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ 2559 มีสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 17 ราย ประกอบด้วยสถานประกอบการรายใหม่ จำนวน 7 ราย ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดน่าน 1 ราย สุโขทัย 1 ราย อุตรดิตถ์ 3 ราย นครสวรรค์ 2 ราย และสถานประกอบการรายเดิมซึ่งต้องการรักษาระบบ 5ส จำนวน 10 ราย โดยอยู่ในเขตจังหวัดสุโขทัย 2 ราย อุตรดิตถ์ 3 ราย ตาก 4 ราย และกำแพงเพชร 1 ราย ปัจจุบันอยู่ระหว่างการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงาน

พื้นที่	สภาพเริ่มต้น	สภาพหลังการปรับปรุงครั้งที่ 1
พื้นที่โรงโม่		
ห้องควบคุมไฟฟ้า		
ห้องพัสดุและสโตร์		
พื้นที่ซ่อมบำรุง		
สำนักงาน		

5. ส่งเสริมการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการ

การทำเหมืองแร่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ได้สร้างรายได้ให้แก่ประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะในเรื่องการสร้างงานและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น แต่ในขณะเดียวกันการทำเหมืองแร่จะถูกเพ่งเล็งจากสังคมว่าเป็นผู้ทำลายสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้วพื้นที่ที่ใช้ทำเหมืองแร่สามารถทำการปรับปรุงและฟื้นฟูให้เหมือนเดิมหรือใกล้เคียงสภาพเดิมและใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ได้ ในปี พ.ศ. 2547 เป็นปีที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระชนมายุครบ 72 พรรษา กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้มีแนวคิดเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่านจึงได้เริ่มดำเนิน "โครงการฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เหมืองแร่ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ" โดยการส่งแบบสอบถามความสมัครใจของผู้ประกอบการเหมืองแร่เพื่อเข้าร่วมโครงการฯดังกล่าว ซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้มอบหมายให้สำนักบริหารและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ ทั้งนี้ในการดำเนินโครงการฯ ได้มีการสนับสนุนกล้าไม้ ปุ๋ยเคมี สารอุ้มน้ำ และดินผสมปุ๋ยคอก ด้วย และตั้งแต่ปีนั้นเป็นต้นมา กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ดำเนินโครงการฯ มาอย่างต่อเนื่องโดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงชื่อโครงการฯบ้างในบางปีเพื่อความเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์เร่งรัดให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสิ่งแวดล้อมตลอดจนมีส่วนร่วมในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี อันจะเป็นการช่วยสร้างภาพพจน์ของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณพื้นที่เหมืองแร่อันจะเป็นการสร้างพื้นที่กันชน (Buffer Zone) และลดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบเหมือง รวมถึงการสร้างทัศนียภาพที่ดีโดยรวม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาสภาวะโลกร้อน ซึ่งโครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน

ในปีงบประมาณ 2559 ได้มีการดำเนินการตรวจสอบผู้ประกอบการจำนวน 50 ราย ในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการปรับปรุงพื้นที่ทำเหมือง เช่น การปลูกต้นไม้ การจัดทำแผนและดำเนินงานปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ทำเหมืองแร่ พร้อมกับให้คำแนะนำ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการ ซึ่งมีผู้ประกอบการสนใจ และเข้าร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการ จำนวน 35 ราย ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 14 ราย เพชรบูรณ์ จำนวน 9 รายและกาญจนบุรี จำนวน 12 ราย ซึ่งอยู่ระหว่างการติดตามและสรุปผลการดำเนินงาน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพอากาศที่แห้งแล้ง ส่งผลต่อการดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการล่าช้าไปด้วย

การเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม

เป็นโครงการที่เสริมสร้างความรู้และพัฒนาขีดความสามารถให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ ได้แก่ เครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ที่ทำเหมืองแร่ ผู้ประกอบการเหมืองแร่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ฝ.พร.) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ร่วมมือกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้กับเครือข่ายภาคประชาชนที่ได้จัดตั้งไว้เพื่อเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีการทำเหมืองแร่ มีเครือข่ายภาคประชาชนเข้าร่วม 43 เครือข่าย 233 คน ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ นครสวรรค์ นครราชสีมา ลำปาง และลพบุรี ดำเนินการกระตุ้นการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชนเดิมที่ได้สร้างไว้ตั้งแต่ปี 2550-2558 จำนวน 40 เครือข่าย และดำเนินการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนใหม่ จำนวน 4 เครือข่าย ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา สำหรับภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ติดตามให้คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจการดูแลสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ จำนวน 33 แห่ง ซึ่งเครือข่ายภาคประชาชนที่ได้จัดตั้งนั้นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ มีการพบปะพูดคุยกับสมาชิกเครือข่ายเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับ มีความเข้าใจและสามารถเขียนรายงานการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่มีการทำเหมืองแร่ได้

ดำเนินการจัดการฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้แก่ภาคผู้ประกอบการเหมืองแร่ "โครงการพี่สอนน้อง" โดยนำผู้ประกอบการที่ดี จำนวน 4 ราย ได้แก่ บริษัท ตรังยูซี จำกัด จังหวัด ตรัง บริษัท ทองขาว จำกัด จังหวัดเพชรบูรณ์ บริษัท บ้านศิลาสุโขทัย จำกัด จังหวัดสุโขทัย และบริษัท ศิลาสากลพัฒนา จำกัด จังหวัดนครราชสีมา มาเป็นพี่เลี้ยงหรือตัวอย่างให้แก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2559 ณ โรงแรมโฆษิต ฮิลล์ จังหวัดเพชรบูรณ์ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2559 ณ โรงแรมสีมาธานี จังหวัดนครราชสีมา มีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจำนวนทั้งสิ้น 123 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการ 85 คน เจ้าหน้าที่ของ อบต./เทศบาล จำนวน 32 คน และเจ้าหน้าที่ อสจ. และ ฝ.พร. จำนวน 6 คน ซึ่งผู้ประกอบการที่เข้าร่วมการฝึกอบรมได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการที่มาเป็นวิทยากร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง

การติดตามการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอน

จัดสร้างเครือข่ายภาคประชาชน

อบรมเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ดำเนินการจัดสัมมนาผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ฝ.พร.) และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ถ่ายโอน พร้อมทั้งมีการมอบรางวัลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชนะการประกวดโครงการ "อปท. นักพัฒนา ดูแลสิ่งแวดล้อมเหมืองแร่" โดยรางวัลชนะเลิศ ได้แก่ เทศบาลตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ได้แก่ เทศบาลตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี รางวัลความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลด้านผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทำเนียบ อำเภอศีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี รางวัลชมเชย ได้แก่ เทศบาลตำบลเขาบายศรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เทศบาลตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง องค์การบริหารส่วนตำบลส้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก องค์การบริหารส่วนตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง องค์การบริหารส่วนตำบลพนมวังก์ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เทศบาลตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี และเทศบาลเมืองตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2559 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน 139 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ อปท. จำนวน 87 คน เจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมจังหวัด (อสจ.) ฝ.พร. จำนวน 16 คน เจ้าหน้าที่สภาการเหมืองแร่ สรข. 3 คน และเจ้าหน้าที่ กพร. จำนวน 33 คน ซึ่งเจ้าหน้าที่ อปท.มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินภารกิจด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิธีการ ขั้นตอนในการรายงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนของ กพร. และส่งรายงานได้ตรงตามรอบระยะเวลา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ กพร. ถ่ายโอนจาก อปท. ที่ได้รับรางวัล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนได้ นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมสัมมนายังได้รับฟังวิธีการปรับกระบวนทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการจัดการสิ่งแวดล้อม และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

การมอบรางวัลให้กับ อปท. ที่ชนะการประกวด

การนำน้ำจากขุมเหมืองไปใช้เพื่อแก้ภัยแล้ง

กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ตระหนักถึงปัญหาภัยแล้งที่คาดว่าจะรุนแรง จึงได้มีการประชุมผู้บริหารระดับสูง ให้ทุกหน่วยงานเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของขุมเหมืองนั้นที่ผ่านมาได้มีการหารือแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ขุมเหมืองที่หมดอายุสัมปทานไปแล้วพัฒนาให้เป็นแหล่งเก็บน้ำ โดยการออกใบอนุญาตทำเหมืองแร่จะมีข้อบังคับไว้ว่า เมื่อทำเหมืองเสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องมีการฟื้นฟูพื้นที่เหมืองทั้งหมดให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ เช่น การปลูกป่า การทำเป็นแหล่งเก็บน้ำเพื่อใช้ในยามหน้าแล้ง

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ขุมเหมืองเก่าทั่วประเทศเบื้องต้น พบว่า น้ำขุมเหมืองในอดีตได้มีการนำไปใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค เป็นน้ำต้นทุนในการผลิตน้ำประปา เช่น จังหวัดภูเก็ต ระนอง และพังงา เป็นต้น และมีพื้นที่เหมืองแร่ที่สามารถใช้เป็นแหล่งน้ำได้ทั้งสิ้น 105 บ่อเหมือง 238 ประทานบัตร ปรากฏเป็นกลุ่มเหมืองแร่ในแผนที่จำนวน 36 แห่ง มีปริมาณน้ำรวมทั้งสิ้นประมาณ 166,019,100 ลูกบาศก์เมตร และได้เร่งดำเนินการสำรวจพื้นที่ขุมเหมืองเพิ่มเติมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ โดยการลงพื้นที่เก็บตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่ขุมเหมือง และประเมินปริมาณน้ำเบื้องต้น และได้ประสานหน่วยงานในพื้นที่และสถานประกอบการที่มีศักยภาพในการนำน้ำจากขุมเหมืองไปใช้ประโยชน์ ผลการสำรวจที่ผ่านมามีการสำรวจแหล่งน้ำจากขุมเหมืองได้ทั้งสิ้น 67 บ่อเหมือง ปริมาณน้ำรวม 53,429,613 ลูกบาศก์เมตร และผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537)

การเก็บตัวอย่างน้ำขุมเหมือง
ในพื้นที่ จ.สุรินทร์

ตรวจสอบคุณภาพน้ำขุมเหมือง

สำรวจแหล่งน้ำขุมเหมืองในพื้นที่
จังหวัดเชียงใหม่

ตารางปริมาณน้ำในขุมเหมืองที่สำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ

จังหวัด	จำนวน (บ่อเหมือง)	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม.)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
สุรินทร์	11	3,040,519
ศรีสะเกษ	5	386,667
อุบลราชธานี	9	740,267
เลย	6	2,298,667
หนองบัวลำภู	1	53,333
นครราชสีมา	3	49,600
บุรีรัมย์	8	1,598,400
รวม	43	8,167,453
ภาคเหนือ		
เชียงใหม่	5	4,375,360
ลำปาง	12	23,886,800
ลำพูน	7	17,000,000
รวม	24	45,262,160
รวมทั้งหมด	67	53,429,613

น้ำขุมเหมือง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
ลึก 65 เมตร จุน้ำได้ 3,000,000 ลบ.ม.

สำหรับในปีที่ผ่านมา ได้มีการนำน้ำจากขุมเหมืองที่ได้รับการพัฒนาและขุมเหมืองที่สามารถนำน้ำไปใช้ประโยชน์เพื่ออุปโภค และใช้ในพื้นที่เกษตรข้างเคียง จำนวน 34 บ่อเหมือง ปริมาณน้ำ 63,322,160 ลูกบาศก์เมตร ประกอบด้วยภาคเหนือ 13 บ่อเหมือง ปริมาณน้ำ 48,418,160 ลูกบาศก์เมตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 บ่อเหมือง ปริมาณน้ำ 11,064,000 ลูกบาศก์เมตร ภาคกลาง 1 บ่อเหมือง ปริมาณน้ำ 600,000 ลูกบาศก์เมตร และภาคตะวันตก 3 บ่อเหมือง ปริมาณน้ำ 3,240,000 ลูกบาศก์เมตร คาดการณ์สามารถนำน้ำไปใช้เพื่อการเกษตรได้ประมาณ 96,200 ไร่ พร้อมทั้งประสานงานกับสำนักอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เขต 2 อุดรธานี เขต 3 เชียงใหม่ เขต 6 นครราชสีมา และสำนักอุตสาหกรรมจังหวัด 10 จังหวัดที่เกี่ยวข้อง โดยจัดส่งข้อมูลผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำและปริมาณน้ำขุมเหมืองในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกขุมเหมืองที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาและดูแลบำรุงรักษาระบบการนำน้ำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการจัดสรรน้ำให้ทั่วถึง โดยเน้นพื้นที่ประสบภัยแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ

สำหรับในปีต่อไป ปีงบประมาณ 2560 ได้จัดทำแผนงานสำรวจพื้นที่ขุมเหมืองเพิ่มเติมในภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ในช่วงเดือนตุลาคม 2559 - กุมภาพันธ์ 2560 เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยแล้ง พร้อมทั้งประสานความร่วมมือระหว่างเจ้าของพื้นที่ ผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือที่เคยสำรวจพื้นที่ในปีงบประมาณ 2559 เพื่อพัฒนาขุมเหมืองที่มีศักยภาพในการนำน้ำไปใช้อุปโภค และใช้ในพื้นที่เกษตรข้างเคียง เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง โดยพิจารณาด้านเทคนิคในการพัฒนา งบประมาณและผู้รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ของการพัฒนาขุมเหมืองในที่ต่างๆ ต่อไป

ตรวจสอบคุณภาพน้ำขุมเหมือง

การเก็บตัวอย่างน้ำขุมเหมืองในพื้นที่ จ.หนองบัวลำภู

น้ำขุมเหมือง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ลึก 60 เมตร จุน้ำได้ 4,800,000 ลบ.ม.

การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ อุตสาหกรรมพื้นฐานและโลจิสติกส์อุตสาหกรรมระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของไทยและต่างประเทศ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในฐานะผู้ดำเนินการและประสานงานได้เข้าร่วมการประชุม พร้อมจัดเตรียมข้อมูลท่าทีของไทยสำหรับการประชุมและการเจรจาระหว่างประเทศ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของไทยและต่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาค ดังนี้

1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการใน 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1.1 การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ ASEAN Economic Community: AEC

จากการที่ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2559 กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านการค้าและการลงทุนด้านอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยเพื่อการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคอาเซียน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไทยในการสร้างสายสัมพันธ์และเพิ่มโอกาสด้านการค้าและการลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานในประเทศอาเซียนโดยเฉพาะประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีพื้นที่ติดต่อกับไทย ในการยกระดับขีดความสามารถของการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่เดิมและกำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ได้อย่างเต็มที่ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 โครงการเพิ่มศักยภาพด้านการค้าและการลงทุนด้านอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยเพื่อการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคอาเซียน อันเป็นโครงการที่ดำเนินงานต่อเนื่องจากปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยการนำผู้ประกอบการนำร่องที่มีศักยภาพและมีความพร้อมจำนวน 10 ราย ไปพบปะกับหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนแบบจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น The Myanmar Investment Commission, Ministry of mines, Mining Enterprises, DICA หอการค้าสมาคมด้านแร่ และมหาวิทยาลัย เป็นต้น พัฒนากรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ให้เป็นศูนย์กลางการประสานงานและข้อมูลด้านการค้าและการลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานในต่างประเทศ โดยการจัดตั้งเครือข่าย (Network) แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านแร่ผ่านหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างไทยกับอาเซียน

1.1.2 โครงการสร้างความเป็นมืออาชีพด้านการจัดการโลจิสติกส์ในสถานประกอบการของภาคอุตสาหกรรม โดยการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อเตรียมพร้อมสู่สากล จำนวน 10 ราย สร้างนักจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนมืออาชีพระดับสากล จำนวน 4 หลักสูตร และส่งเสริมการประยุกต์ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ERP) จำนวน 25 ราย

1.1.3 โครงการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยธุรกิจในโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรม โดยการจัดทำแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อ Green Supply Chain ของอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อการส่งออก พัฒนาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานธุรกิจสินค้าอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจชายแดน โดยการจัดทำแบบจำลอง 4 รูปแบบ พัฒนาและยกระดับความน่าเชื่อถือด้านสุขอนามัยของสินค้าอุตสาหกรรมอาหารเพื่อการส่งออก

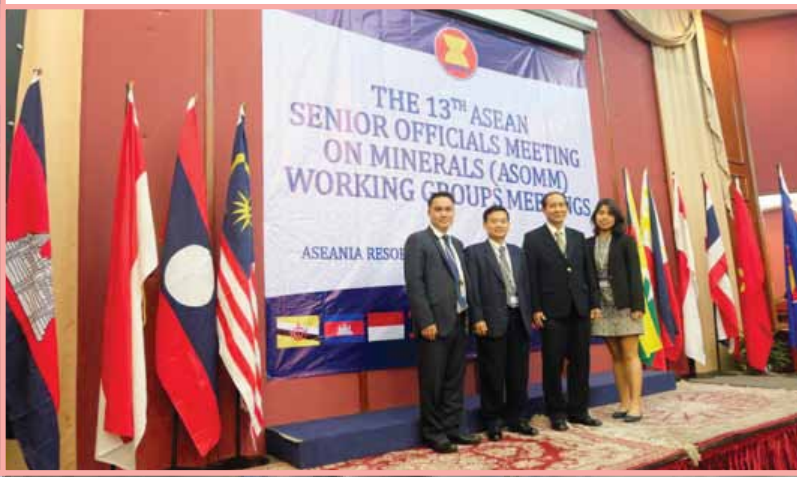
1.2 การประชุมและกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

1.2.1 การประชุม 13th ASOMM Working Groups Meetings ระหว่างวันที่ 2 - 4 สิงหาคม 2559 ณ เกาะลังกาวี สหพันธรัฐมาเลเซีย เพื่อพิจารณาร่างแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านแร่ธาตุอาเซียน 2559 - 2563 (ASEAN Minerals Cooperation Action Plan: 2016-2020)

1.2.2 การฝึกอบรม The 6th Training Course on Geological Mapping Capacity Building (GMCB) for ASEAN Member States ระหว่างวันที่ 25 ตุลาคม - 5 พฤศจิกายน 2558 ณ นครหนานหนิง เขตปกครองตนเองกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน

1.2.3 การฝึกอบรม Geological Prospecting, Mining and Mineral Processing จัดโดย China-ASEAN Mining Cooperation Forum Secretariat (CAMCF) ระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม - 13 กันยายน 2559 ณ นครหนานหนิง เขตปกครองตนเองกวางสี สาธารณรัฐประชาชนจีน

2. ความตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement)

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้เข้าร่วมการประชุมและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือต่างๆ ดังนี้

2.1 ปัจจุบันประเทศไทยได้จัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีในระดับทวิภาคีแล้ว จำนวน 6 ฉบับ และได้จัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีในระดับภูมิภาคภายใต้กรอบอาเซียนแล้ว จำนวน 5 ฉบับ โดยในความตกลงเขตการค้าเสรีทุกฉบับ ไทยเปิดเสรีการค้าและการลงทุนภาคเหมืองแร่ทั้งหมด และขณะนี้ อยู่ระหว่างเตรียมการกำหนดท่าทีเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมเตรียมการและกำหนดท่าทีเจรจา

2.2 การประชุมพิจารณาทบทวนมาตรการนำเข้า-ส่งออก และรายการสินค้ากรณีการนำผ่าน ในวันจันทร์ที่ 12 ตุลาคม 2558 โดยกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

2.3 รับการมาเยือนของคณะผู้แทนจากอินโดนีเซีย จำนวน 6 คน จัดการประชุม "Cooperation in Capacity Building (DPIM - ETCMC)" ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2558 โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

2.4 การประชุมเตรียมการสำหรับการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจของอาเซียน ครั้งที่ 1/47 ในวันพฤหัสบดีที่ 17 ธันวาคม 2558 โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

2.5 การประชุมหารือเรื่อง การขอเพิ่ม Supplier ส่งออกแร่ยิปซัมไปสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ในวันพุธที่ 27 มกราคม 2559 โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

2.6 นายอับดุลเลาะห์ณุมอะห์ อับดุลเลาะห์ อัลชัรฮาน (H.E. Mr. Abdullah Jomaa Abdullah AlSharhan) เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งรัฐคูเวตประจำประเทศไทยและคณะ เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในวันจันทร์ที่ 14 มีนาคม 2559

2.7 นางแมรี โจ เอ. แบร์นาร์โด-อารากน (H.E. Mrs. Mary Jo A. Bernardo-Aragon) เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ประจำประเทศไทยและคณะ เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในวันอังคารที่ 15 มีนาคม 2559

2.8 การประชุมเพื่อหารือรายการข้อสงวนด้านการลงทุนฉบับปรับปรุง (Revised Reservation Lists) ของไทยภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) ในวันศุกร์ที่ 18 เมษายน 2559 โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

2.9 นายเอ็ดวาร์ด คลาเร็นซ์ สมิธ (Mr. Edward Clarence-Smith) ผู้แทนและผู้อำนวยการสำนักส่วนภูมิภาคองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย และคณะ เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในวันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2559

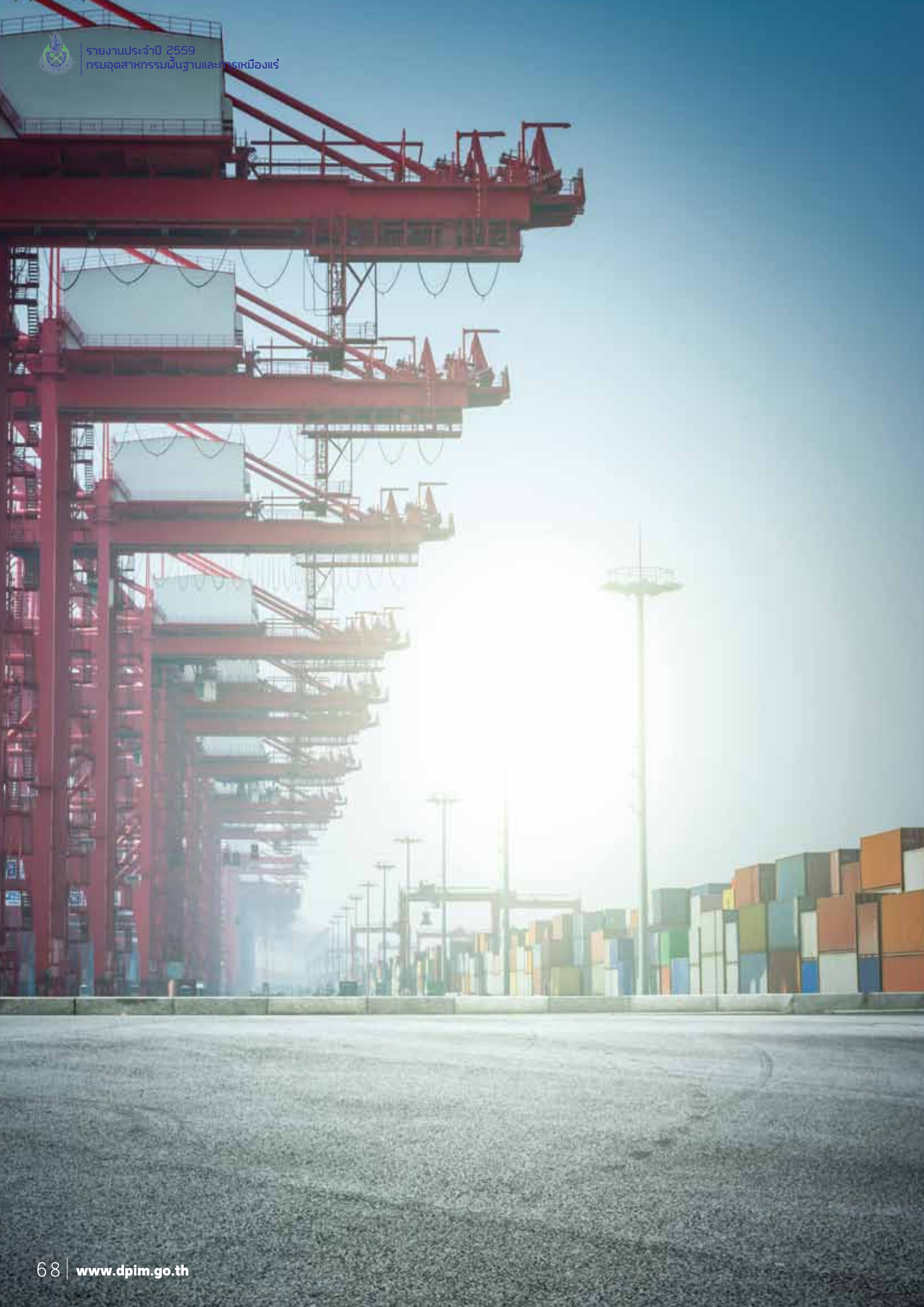
2.10 นายโมเซน มุฮัมมะดีย์ (H.E. Mr. Mohsen Mohammad) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามอิหร่านประจำประเทศไทย และคณะ เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในวันศุกร์ที่ 26 สิงหาคม 2559

2.11 การประชุมระดมความเห็นเรื่องการเข้าร่วมติดตามและทบทวนผลการอนุวัติวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ.2030 ในระดับชาติ โดยสมัครใจ (Voluntary National Review-VNR) ในวันจันทร์ที่ 26 กันยายน 2559 โดยสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.12 การประชุมหารืออย่างไม่เป็นทางการเพื่อประมวลพัฒนาการการอนุวัติการกฎหมายภายในของประเทศไทยให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศด้านทะเล ในวันอังคารที่ 27 กันยายน 2559 โดยกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ

INTERNATIONAL

ด้านอุตสาหกรรมพื้นฐาน

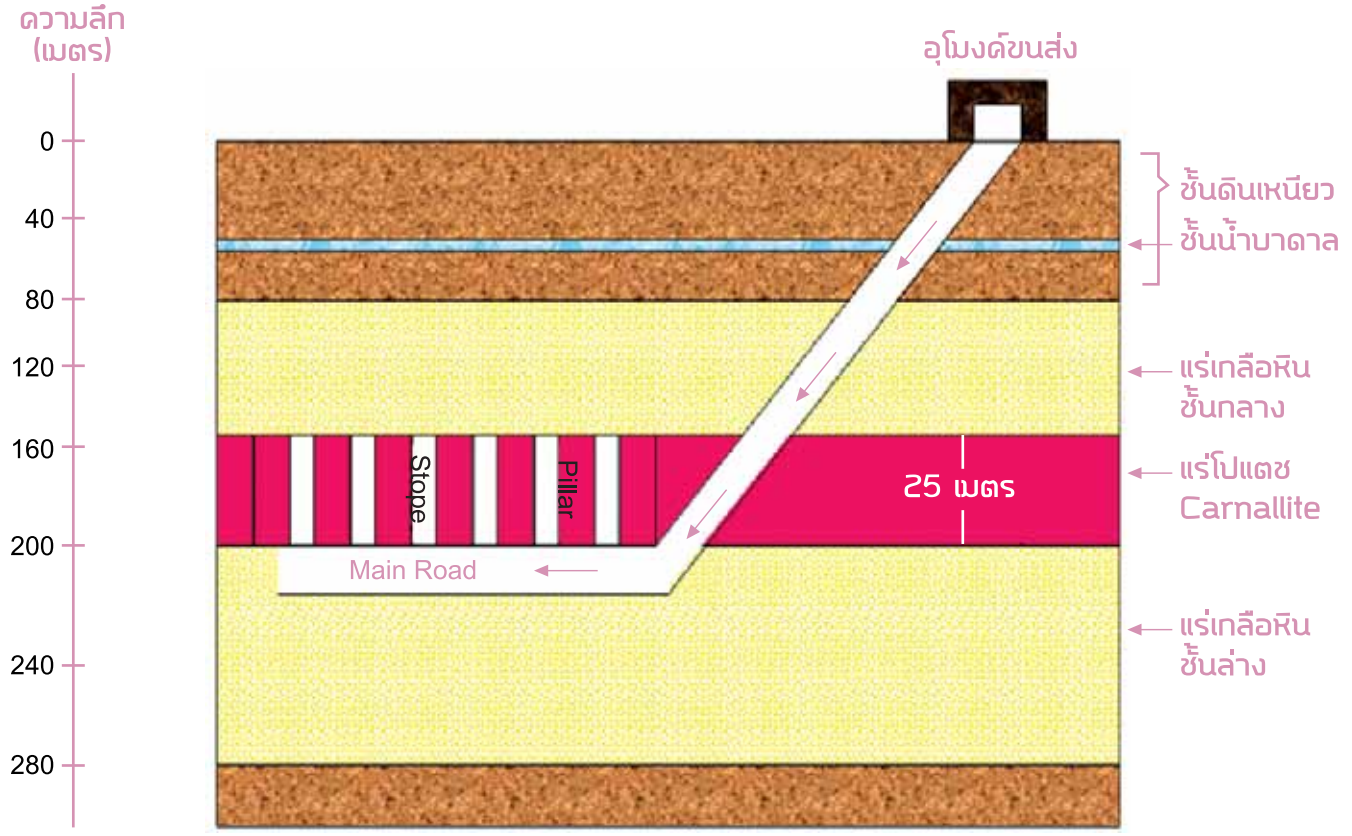
- การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมโพแทช
- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอุตสาหกรรมพื้นฐาน
- การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีรีไซเคิล

เพื่อการพัฒนาของเสีย เป็นแหล่งทรัพยากรทดแทน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานบริหารจัดการอุตสาหกรรมแร่ และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพและดุลยภาพทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน เพื่อเป็นฐานการผลิตวัตถุดิบและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมรายสาขาต่างๆ โดยอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากแร่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแต่งแร่และอุตสาหกรรมโลหะการ รวมถึงอุตสาหกรรมผลิตวัตถุดิบ/วัตถุดิบทดแทน และอุตสาหกรรมรีไซเคิล ซึ่งที่ผ่านมา กพร. ได้ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการนำวัสดุเหลือใช้หรือของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพื่อเป็นแหล่งทรัพยากรทดแทนให้แก่ภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาวัตถุดิบทดแทนให้แก่ภาคอุตสาหกรรม โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญในปีงบประมาณ 2559 ดังนี้

การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมโพแทช

แร่โพแทชเกิดจากการระเหยของน้ำทะเลที่ถูกกักเก็บอยู่ในแอ่งปิดหรือมีน้ำทะเลไหลเข้าออกในเขตภูมิอากาศแบบแห้งแล้ง โดยการระเหยของน้ำทะเลจะเกิดการตกตะกอนของแร่ต่างๆ เช่น เกลือหิน โพแทช ยิปซั่ม หลังจากนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ผืนแผ่นดินเคลื่อนตัวมาทับถมกันจนทำให้เกิดเป็นแหล่งแร่โพแทชและเกลือหินอยู่ใต้พื้นดิน ทั่วโลกมีการค้นพบแร่โพแทชกว่า 10 ชนิด แต่ในประเทศไทยพบได้ 2 ชนิด ได้แก่ แร่ซิลไวท์ (KCl) และแร่คาร์นัลไลท์ (KCl.MgCl2.6H2O) และจากการประเมินเชิงศักยภาพแหล่งแร่มีปริมาณสำรองแร่ในเบื้องต้นพบว่าประเทศไทยมีแร่โพแทชประมาณ 407,000 ล้านตัน เป็นแร่ซิลไวท์ประมาณ 7,000 ล้านตัน และแร่คาร์นัลไลท์ประมาณ 400,000 ล้านตัน ทั้งนี้ ปริมาณสำรองแร่ที่สำรวจพบดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็น 2 แอ่ง ได้แก่ แอ่งสกลนคร ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 17,000 ตารางกิโลเมตร ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร นครพนม หนองคาย และอุดรธานี และแอ่งโคราช ครอบคลุมพื้นที่ 33,000 ตารางกิโลเมตร ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

ภาพแสดงการเจาะอุโมงค์ในการทำเหมืองใต้ดิน

กระทรวงอุตสาหกรรม เผยโครงการเหมืองแร่โพแทช สามารถผลิตปุ๋ยโพแทชได้เพียงพอ ต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ ด้วยกำลังการผลิตแร่โพแทช 1.2 ล้านตันต่อปี สามารถทดแทนการนำเข้า ปุ๋ยโพแทช กว่า 700,000 ตันต่อปี ช่วยเหลือเกษตรกรไทยได้ใช้ปุ๋ยถูกลงร้อยละ 20 เพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ด้านสินค้าเกษตรของไทย พร้อมกำกับดูแล และตรวจสอบการประกอบการตามเงื่อนไขและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม อย่างเข้มงวด รวมทั้งต้องจัดทำประกันภัยเพื่อเป็นหลักประกันความเสียหายจากการทำเหมือง

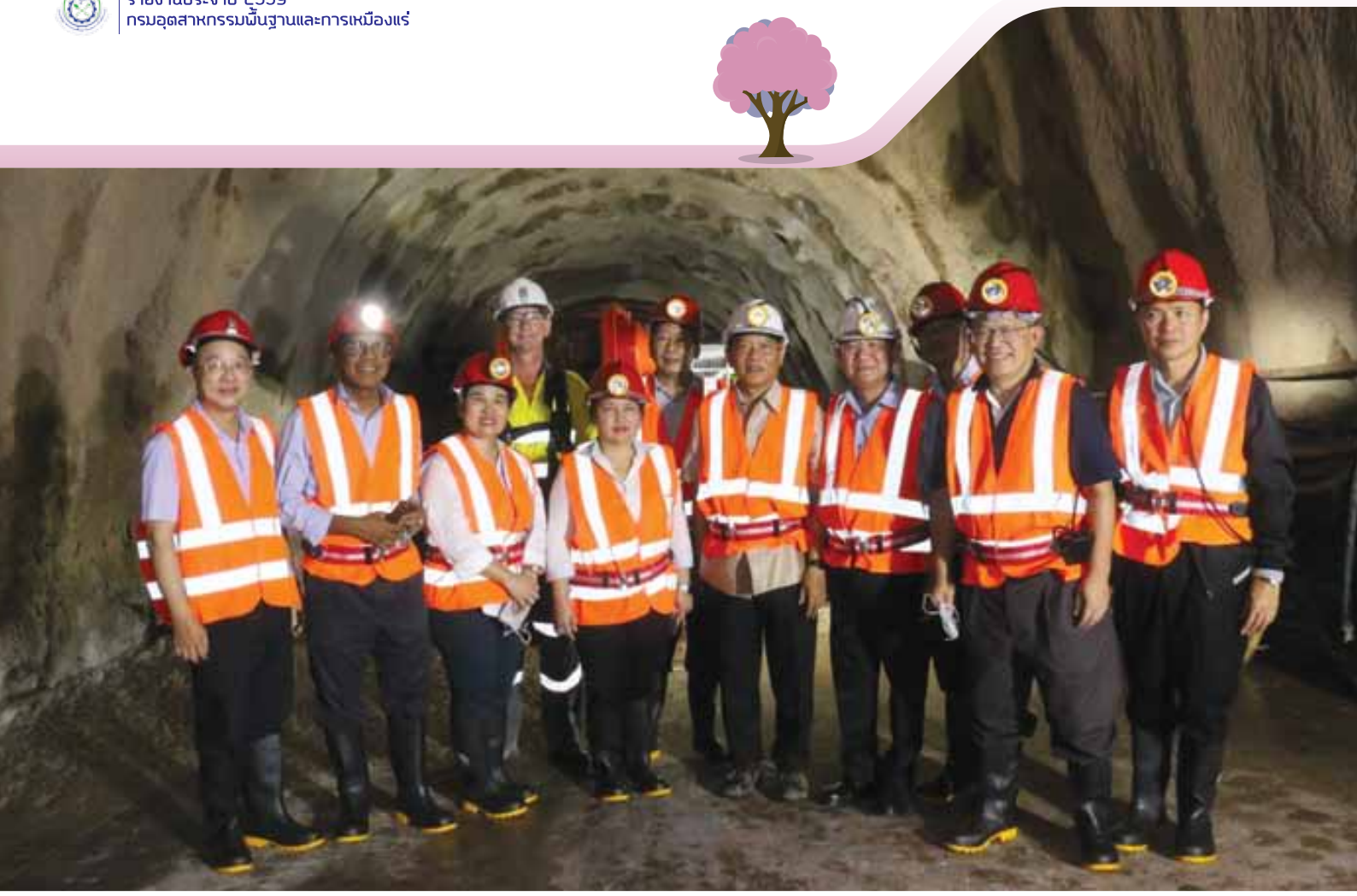
กระทรวงอุตสาหกรรม ได้อนุญาตประทานบัตรเหมืองแร่โพแทช จำนวน 2 ราย ได้แก่ บริษัท อาเซียนโปแตช ชัยภูมิ จำกัด (มหาชน) จังหวัดชัยภูมิ มีกำลังการผลิตแร่โพแทช 1.1 ล้านตันต่อปี คิดเป็นมูลค่าประมาณ 11,000 ล้านบาทต่อปี และบริษัท ไทยคาลิ จำกัด จังหวัดนครราชสีมา มีกำลังการผลิตแร่โพแทช 1 แสนตันต่อปี คิดเป็นมูลค่า 1,100 ล้านบาทต่อปี โดยทั้ง 2 บริษัท อยู่ในระหว่างการดำเนินงานก่อสร้างเหมืองแร่โพแทชใต้ดิน ซึ่งคาดว่าจะสามารถผลิตแร่โพแทช ได้ในปี 2562 ซึ่งทั้ง 2 โครงการนี้มีกำลังการผลิตแร่โพแทช 1.2 ล้านตันต่อปี อุตสาหกรรมเหมืองแร่โพแทชเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลกและกำลังก้าวสู่การเป็นครัวของโลก โดยปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่สำหรับ การเกษตรกรรมประมาณ 105 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.7 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศทำให้ ประเทศไทยมีการนำเข้าปุ๋ยปีละประมาณ 4 ล้านตันมูลค่า 60,000 ล้านบาท เป็นปุ๋ยโพแทชเซียมประมาณ 700,000 ตัน คิดเป็น 9,000 ล้านบาทต่อปี ทั้งนี้ แร่โพแทชที่ผลิตได้จากโครงการเหมืองแร่โพแทชในประเทศไทยประมาณร้อยละ 90-95 จะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตเป็นปุ๋ยโพแทชเพื่อทดแทนการนำเข้า ซึ่งจะทำให้เกษตรกรไทยได้ใช้ปุ๋ยโพแทชในราคาที่ถูกลงประมาณร้อยละ 20-25 และจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันด้านสินค้าเกษตรในตลาดโลกได้อย่างมีศักยภาพ สำหรับแร่โพแทชส่วนที่เหลือสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นได้อีก เช่น อุตสาหกรรมสบู่ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมฟอกย้อม เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคอุตสาหกรรมของไทยได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ หากประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตแร่โพแทชในภูมิภาคอาเซียน จะทำให้มีอำนาจต่อรองในการจัดหาปุ๋ยฟอสเฟต ปุ๋ยยูเรีย ซึ่งต้อง นำเข้าจากต่างประเทศ

แร่โพแทช

ในส่วนของผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากโครงการเหมืองแร่โพแทชนั้น นอกจากภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ผู้รับประทานบัตรจะต้องจ่ายประมาณ 15,000 ล้านบาทแล้ว ยังมีค่าภาคหลวงแร่ เป็นเงินประมาณ 16,600 ล้านบาทตลอดอายุโครงการ โดยจะส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน 6,640 ล้านบาท และ จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9,960 ล้านบาท ซึ่งส่วนนี้ก็จะแบ่งให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของโครงการ 3,320 ล้านบาท องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ตามประทานบัตร 3,320 ล้านบาท องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลอื่นที่อยู่ภายในจังหวัดที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ประทานบัตร 1,660 ล้านบาท และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลในจังหวัดอื่น 1,660 ล้านบาท นอกจากนี้รัฐบาลจะมีรายได้จากเงินผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐประมาณ 3,400 ล้านบาท และจะมีการจัดให้มีกองทุนด้านสิ่งแวดล้อม 740 ล้านบาท กองทุนสุขภาพของประชาชน 57.5 ล้านบาท และกองทุนพัฒนาชุมชนรอบพื้นที่เหมือง 325 ล้านบาท ทั้งนี้กระทรวงอุตสาหกรรมจะผลักดันให้มีการจัดตั้งกองทุนปุ๋ยโพแทชราคาถูกเพื่อเกษตรกรไทย ซึ่งจะเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรไทยได้ใช้ปุ๋ยที่มีคุณภาพสูงราคาถูก

อย่างไรก็ตาม โครงการเหมืองแร่โพแทชเป็นโครงการขนาดใหญ่ การดำเนินโครงการย่อมส่งผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับโครงการเป็นจำนวนมาก กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ได้มีการกำกับดูแลโครงการเหมืองแร่โพแทช ซึ่งเป็นการทำเหมืองใต้ดินให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎระเบียบ เงื่อนไขและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมโพแทช โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เป็นสำคัญ โดยจะเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียของโครงการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและตรวจสอบการทำเหมืองร่วมกับหน่วยงานภาครัฐด้วย นอกจากมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว กพร. มีนโยบายให้ผู้ถือ ประทานบัตรจัดทำข้อมูลฐานเปรียบเทียบ (Baseline data) สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนทั้งก่อน ระหว่างและหลังการทำเหมือง เพื่อใช้ในการตรวจสอบและกำกับดูแล รวมถึงใช้เป็นข้อมูลในการชี้แจงต่อสังคมได้อย่างชัดเจน และที่สำคัญโครงการเหมืองแร่โพแทชจะต้องจัดทำการประกันภัยเพื่อเป็นหลักประกันหากเกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินจากการทำเหมืองในเขตพื้นที่ประทานบัตร พร้อมทั้งต้องจัดตั้งกองทุนประกันความเสียหายความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อดำเนินการเยียวยาให้กับผู้มีส่วนได้เสียทันที

การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอุตสาหกรรมพื้นฐาน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) มีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมพื้นฐาน เพื่อตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมรายสาขาและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในอนาคต โดยได้ดำเนินการ "โครงการเพิ่มผลิตภาพการผลิต เพื่อยกระดับความสามารถของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย" เพื่อให้คำปรึกษาเชิงลึกและพัฒนาด้านวิศวกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 โดยมีสถานประกอบการประสบผลสำเร็จในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตให้สูงขึ้นแล้ว จำนวน 115 ราย สามารถลดต้นทุนการผลิตให้แก่ภาคอุตสาหกรรมได้มากกว่า 5% ต่อราย คิดเป็นมูลค่าเพิ่มจากประสิทธิภาพการผลิตที่เพิ่มขึ้นและต้นทุนการผลิตที่ลดลงรวมกว่า 85 ล้านบาทต่อปี และในปี พ.ศ.2559 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ดำเนินการ ได้แก่ อุตสาหกรรมโรงโม่ บด และย่อยหิน และอุตสาหกรรมแต่งแร่ ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานเป็นวัตถุดิบในการผลิตเป็นจำนวนมาก โดยมีสถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี เข้าร่วมโครงการจำนวน 25 ราย ผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้ประกอบการทุกรายที่เข้าร่วมโครงการมีประสิทธิภาพการผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 10 คิดเป็นมูลค่ารวมกว่า 20 ล้านบาทต่อปี

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2560 กพร. มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้กับสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการนี้อีกจำนวน 25 ราย

ตรวจสอบอุปกรณ์ในห้องควบคุมไฟฟ้า

เสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีรีไซเคิล เพื่อการพัฒนาของเสียเป็นแหล่งทรัพยากรทดแทน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรแร่ในอนาคตควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการรีไซเคิลขยะหรือของเสียเพื่อแยกสกัดแร่และโลหะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ รวมถึงแปรรูปเป็นพลังงานทดแทน หรือที่เรียกกันในหลายประเทศว่า "Urban mining" โดยที่ผ่านมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ได้ดำเนินโครงการต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการนำขยะหรือของเสีย รวมถึงผลพลอยได้ (หรือ By-products) จากกระบวนการผลิต กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เพื่อเป็นแหล่งทรัพยากรทดแทนโดยเฉพาะด้านแร่และโลหะให้แก่ภาคอุตสาหกรรม โดยอาศัยจุดแข็งของ กพร. ที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีแต่งแร่ และด้านเทคโนโลยี โลหะการ ซึ่งเป็นรากฐานของเทคโนโลยีรีไซเคิล โดยดำเนินงานร่วมกับที่ปรึกษาที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ขยะหรือของเสียที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเฉลี่ย 50 ล้านตันต่อปี (เป็นขยะครัวเรือน 25 ล้านตันต่อปี และของเสียอุตสาหกรรม 25-30 ล้านตันต่อปี) กลายเป็นแหล่งวัตถุดิบด้านแร่โลหะ และพลังงานทดแทนที่สำคัญของประเทศ ซึ่งปัจจุบัน กพร. มีเทคโนโลยีรีไซเคิลขยะหรือของเสียรวม 51 ชนิด โดย 21 ชนิด ได้พัฒนาเป็นเทคโนโลยีรีไซเคิลต้นแบบของ กพร. ซึ่งมีศักยภาพในการถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อาทิ

- เทคโนโลยีรีไซเคิลทองคำบริสุทธิ์และทองแดงบริสุทธิ์จากซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์
- เทคโนโลยีรีไซเคิลเงินบริสุทธิ์จากน้ำยาล้างฟิล์มใช้แล้ว
- เทคโนโลยีรีไซเคิลทองแดงจากกากตะกอนระบบบำบัดน้ำเสียที่มีทองแดงเป็นองค์ประกอบ
- เทคโนโลยีรีไซเคิลดีบุกจากกากตะกอนระบบบำบัดน้ำเสียโรงงานชุบเคลือบผิวโลหะ
- เทคโนโลยีรีไซเคิลเหล็กจากตะกรันโรงงานหลอมตะกั่ว
- เทคโนโลยีรีไซเคิลนิกเกิลจากกากตะกอนระบบบำบัดน้ำเสียโรงงานชุบเคลือบผิวด้วยโลหะ (ชุบเคลือบผิวชิ้นส่วนรถยนต์) ที่มีนิกเกิลเป็นองค์ประกอบในกากตะกอนไม่เกินร้อยละ 5 โดยน้ำหนัก
- เทคโนโลยีรีไซเคิลนิกเกิลจากน้ำเสียกระบวนชุบเคลือบผิวโลหะที่ไม่ใช้ไฟฟ้า (Electroless Plating)
- เทคโนโลยีรีไซเคิลเศษร็อควูล (Rock wool) โดยใช้เป็นวัสดุเสริมแรงถนนยางมะตอยและถนนคอนกรีต
- เทคโนโลยีรีไซเคิลแบตเตอรี่แห้งใช้แล้ว โดยการผลิตเป็นเฟอร์โรแมงกานีส
- เทคโนโลยีรีไซเคิลดีบุกบริสุทธิ์และโลหะผสมเงินจากเศษลวดบัดกรี

RECYCLE

โดยผลจากการดำเนินงานก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในประเทศจากการลงทุนและ/หรือการนำขยะหรือของเสียเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เฉลี่ย 130 ล้านบาทต่อปี สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) ได้มุ่งเน้นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีรีไซเคิลในเชิงพื้นที่ เพื่อพัฒนาของเสียเป็นแหล่งทรัพยากรทดแทน และนำไปสู่การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ได้กำหนดหนึ่งในแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างระบบหมุนเวียนวัสดุที่ใช้แล้วที่มีประสิทธิภาพการขับเคลื่อนสู่ Zero Waste Society และการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-industrial town) เพื่อลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใหม่ ลดการเกิดขยะและปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 เป็นการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 2 พื้นที่ ได้แก่

(1) จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาครเป็นพื้นที่เป้าหมาย และ (2) จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีนิคมอุตสาหกรรมบางปูเป็นพื้นที่เป้าหมาย โดยได้ส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีรีไซเคิลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้สามารถนำขยะหรือของเสียทั้งจากภาคอุตสาหกรรมและภาคครัวเรือนที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป้าหมายมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งขยะหรือของเสียเป้าหมายที่ดำเนินงานในปีนี้แสดงในตารางที่ 1

2) ได้พัฒนาต่อยอดเทคโนโลยีรีไซเคิลซากแผ่นวงจรและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ของ กพร. โดยได้พัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลทองคำบริสุทธิ์จากซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ใช้สารไซยาไนด์ และได้พัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลส่วนประกอบที่ไม่ใช่โลหะจากซากแผ่นวงจรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตแผ่นไม้เทียม (Composite boards)

ทั้งนี้ คาดว่าผลจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จะทำให้มีอัตราการใช้ประโยชน์ขยะหรือของเสียเป้าหมายโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นหรือมีมูลค่าเพิ่มจากการลงทุนและ/หรือการนำขยะหรือของเสียเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่กว่า 150 ล้านบาทต่อปี

แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์

ทองคำบริสุทธิ์

ประเภทขยะหรือของเสีย	ผลิตภัณฑ์ที่ได้	พัฒนาเป็นเทคโนโลยีต้นแบบ 1/	ศักยภาพการถ่ายทอดเทคโนโลยี		เทคโนโลยีในประเทศ
			ทฤษฎี	ปฏิบัติ	
1. กรดเกลือเสื่อมสภาพ (Spent Hydrochloric Acid) จากกระบวนการกัดผิวเหล็ก	สารละลายเฟอร์ริกคลอไรด์ ($FeCl_3$)	✓	✓	✓	มี แต่ไม่แพร่หลาย
2. ฝุ่นสังกะสี (Zinc Dust) จากกระบวนการชุบเคลือบสังกะสีแบบจุ่มร้อน	สังกะสีคลอไรด์ ($ZnCl_2$)	✓	✓	✓	มี แต่ไม่แพร่หลาย
3. น้ำยากัดลายวงจรชนิดด่างเสื่อมสภาพ (Spent Alkaline Etching Solution)	โลหะทองแดง	✓	✓	✓	มี แต่ไม่แพร่หลาย
4. น้ำยาชุบนิกเกิลด้วยไฟฟ้าเสื่อมสภาพ (Spent Nickel Electroplating Solution)	นิกเกิลซัลเฟต (Nickel Sulfate)	✓	✓	✓	ไม่มี
5. กรดไขมันปาล์ม (Palm Fatty Acid Distillate, PFAD) จากกระบวนการกลั่นน้ำมันปาล์มดิบ	ตัวทำละลาย (Solvent)	✓	✓	✓	ไม่มี
6. กากตะกอนจากกระบวนการเตรียมผิวสแตนเลส	โลหะผสมหลัก (Master alloys)	✓	✓	✓	ไม่มี
7. กากตะกอนจากกระบวนการชุบผิวอะลูมิเนียม (Anodizing)	ผงอะลูมินา (Alumina) บริสุทธิ์	✓	✓	✓	ไม่มี
8. เถ้าลอยจากกระบวนการเผาไหม้	Sulfur Polymer Cement	✓	✓	✓	ไม่มี
9. ซากแผ่นวงจรอิเล็กทรอนิกส์/อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	ทองคำบริสุทธิ์ (เทคโนโลยีรีไซเคิลโดยไม่ใช้สารไซยาไนด์)	✓	✓	✓	ไม่มี
10. ซากแผ่นวงจรอิเล็กทรอนิกส์ (ส่วนประกอบที่ไม่ใช่โลหะ)	แผ่นไม้เทียม	✓	✓	✓	ไม่มี

หมายเหตุ 1/ การพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบ โดยศึกษาทดลองเทคโนโลยีรีไซเคิลในระดับห้องปฏิบัติการ (Lab scale) เพื่อพิสูจน์ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีและสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุน/ผู้ประกอบการ เพื่อผลักดันให้เกิดการรีไซเคิลของเสียเป้าหมายในเชิงพาณิชย์

ด้านโลจิสติกส์อุตสาหกรรม

การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานภาคอุตสาหกรรม

การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานภาคอุตสาหกรรม

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาระบบ โลจิสติกส์ของภาคอุตสาหกรรมการผลิต ตามนโยบายรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นโยบายข้อ ๖ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ของสถานประกอบการอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมการผลิต สามารถพัฒนาสถานประกอบการทั้งสิ้น 319 ราย ลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์คิดเป็นมูลค่า 2,938.48 ล้านบาท พัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์จำนวนกว่า 4,000 คน และพัฒนาการเชื่อมโยงโซ่อุปทานจำนวน 29 โซ่อุปทาน รายละเอียดการดำเนินงาน มีดังนี้

1.

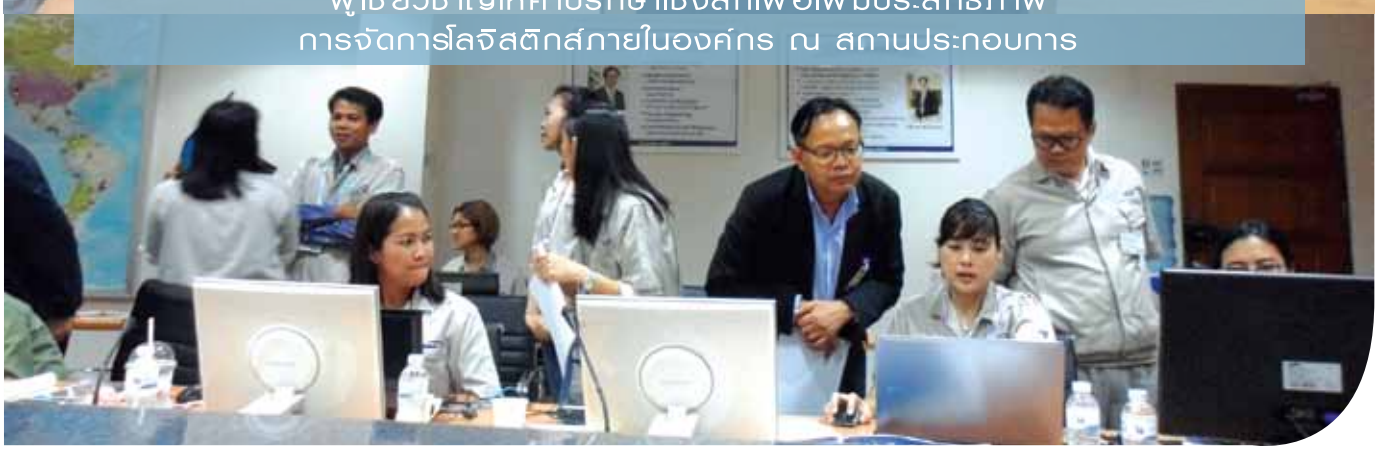
การสร้างความเป็นมืออาชีพด้านการจัดการโลจิสติกส์ในสถานประกอบการของภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

1.1 ให้คำปรึกษาแนะนำเชิงลึกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ภายในองค์กร ให้กับผู้ประกอบการในกลุ่มอาหาร ปิโตรเคมีและพลาสติก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยางพารา และSMEs เป็นต้น รวมจำนวน 101 ราย

1.2 พัฒนาให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและบุคลากรภาคอุตสาหกรรม โดยการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงเพิ่มพูนประสบการณ์จากการศึกษาดูงาน ได้แก่ (1) ฝึกอบรมหลักสูตรการสร้างนักจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนมืออาชีพระดับสากล จำนวน 345 คน (2) ฝึกอบรมหลักสูตรการสร้างที่ปรึกษาด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เพื่อพัฒนาเป็นเครือข่ายที่ปรึกษาด้านโลจิสติกส์และซัพพลายเชน จำนวน 49 คน (3) workshop สัญจรอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ภายในองค์กร และเพิ่มพูนประสบการณ์จากการศึกษาดูงานด้านโลจิสติกส์ รวม 10 ครั้ง ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง จำนวน 743 คน และ(4) บรรยายพิเศษด้านโลจิสติกส์ (Logistics' Showcase) การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน และการอบรมสารสนเทศด้านโลจิสติกส์ให้กับบุคลากรภาคอุตสาหกรรม และผู้ที่สนใจกว่า 3,000 คน

ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเชิงลึกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ภายในองค์กร ณ สถานประกอบการ

ผู้ประกอบการและบุคลากรภาคอุตสาหกรรมที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร
การสร้างนักจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนมืออาชีพระดับสากล

อบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ภายในองค์กร 5 ภูมิภาค

1.3 ให้คำปรึกษาการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เป็นมาตรฐานและการนำระบบสารสนเทศสำหรับการวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กร (ERP) มาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้กับ SMEs ในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปิโตรเคมีและพลาสติก ชิ้นส่วนยานยนต์ และอื่นๆ รวมจำนวน 25 ราย

1.4 ส่งเสริมการปรับกระบวนการจัดการโลจิสติกส์ด้วยการใช้เทคโนโลยี Application ระบบ RFID และ Barcode และส่งเสริมการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (Packaging) เพื่อการเพิ่มมูลค่าการตลาด และการส่งออก รวมจำนวน 28 ราย

1.5 ส่งเสริมการใช้แนวทางและเครื่องมือการจัดการที่ดีเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(1) จัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรมตามกลุ่มอุตสาหกรรม ISIC จำนวน 27 ตัวชี้วัด สำหรับใช้เป็นแบบประเมินประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และเกณฑ์เทียบวัดสมรรถนะ (Benchmark) และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการประกอบการตามกิจกรรมโลจิสติกส์ 9 กิจกรรม ในมิติด้านต้นทุน เวลา และความน่าเชื่อถือ

(2) จัดทำร่างแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนภาคการขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน และอุตสาหกรรมสนับสนุนงานด้านโลจิสติกส์

(3) จัดทำแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และบทเรียนประสบการณ์ (Lesson Learned) ที่ได้จากสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการต่างๆ เพื่อเผยแพร่และขยายผลให้กับสถานประกอบการอื่น นอกจากนี้ได้มีการเผยแพร่ความรู้ ด้านโลจิสติกส์โดยใช้สื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร Logistics Forum เว็บไซต์ http://logistics.dpim.go.th

1.6 เชิดชูเกียรติแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่มีการจัดการโลจิสติกส์ดีเด่นเพื่อจูงใจให้สถานประกอบการ ที่สามารถบริหารการจัดการโลจิสติกส์ให้ก้าวขึ้นสู่ความเป็นเลิศพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ประกอบการรายอื่น โดยการมอบรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น (The Prime Minister's Industry Award) ประเภทการจัดการโลจิสติกส์ นอกจากนี้ยังให้การวินิจฉัยและคำปรึกษาแนะนำการปรับปรุงการจัดการโลจิสติกส์ให้กับสถานประกอบการรายอื่นที่สมัครเพื่อรับรางวัลฯ อีกด้วย

วารสาร Logistics Forum

2.

การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยธุรกิจในโซ่อุปทาน

2.1 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการในโซ่อุปทาน โดยการให้คำปรึกษาแนะนำสถานประกอบการในโซ่อุปทาน จำนวนโซ่อุปทาน รวม 8 ราย ในการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Supply Chain) การประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Carbon Footprint) การเก็บข้อมูลวิเคราะห์บัญชีรายการด้านสิ่งแวดล้อม และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Life Cycle Impact Assessment: LCIA) เพื่อประกอบการยื่นขอการรับรองฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นต์

2.2 จัดทำรูปแบบพัฒนาระบบ (Model) การจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรมให้กับสถานประกอบการกลุ่มสินค้านำเข้าส่งออกเป้าหมาย จำนวน 20 ราย ในเขตเศรษฐกิจชายแดน ได้แก่ (1) ชายแดนไทย-เมียนม่าร์-ลาว (ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม) (2) ชายแดนไทย-ลาว (ผลิตภัณฑ์อาหาร) (3) ชายแดนไทย-กัมพูชา (ผลิตภัณฑ์อาหารและการขนส่ง) และ (4) ชายแดนไทย-เมียนม่าร์ (การก่อสร้าง) เป็นต้น

2.3 ส่งเสริมการใช้และเชื่อมโยงระบบ Backhauling เพื่อลดสัดส่วนการวิ่งรถเที่ยวเปล่า สำหรับกลุ่มผู้ให้บริการขนส่งและโลจิสติกส์ ด้วยการใช้ระบบบริหารจัดการการขนส่ง (Transportation Management System : TMS) และระบบบริหารจัดการรถขนส่งเที่ยวเปล่า (Backhauling Management System: BMS) รวมจำนวน 15 ราย

2.4 ส่งเสริมการพัฒนาระบบงานมาตรฐานของโครงข่ายธุรกิจระดับโซ่อุปทาน ได้แก่

(1) ฝึกอบรมและให้คำปรึกษาการนำระบบการจัดการความปลอดภัยในโซ่อุปทานไปใช้ในสถานประกอบการตามมาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยสำหรับโซ่อุปทาน พร้อมทั้งทดสอบด้วยการ internal audit และการวางแผนเพื่อการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้กับสถานประกอบการจำนวน 10 ราย ส่งผลให้สถานประกอบการมีระบบการจัดการสำหรับโซ่อุปทานตั้งแต่กระบวนการขนส่ง จัดเก็บ และกระจายสินค้าไปถึงลูกค้า ที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพตลอดทั้งกระบวนการสอดคล้องตามมาตรฐาน ISO 28000

(2) พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับของอุตสาหกรรมอาหารเพื่อเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือด้านสุขอนามัยของสินค้าและการขยายตลาดเอเชียและสหภาพยุโรปเพื่อการส่งออก โดยนำร่องให้กับกลุ่มสถานประกอบการในโซ่อุปทานอุตสาหกรรมอาหาร 13 ราย

3.

การสนับสนุนให้เกิดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่

3.1 พัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานและวิธีปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการระบบโซ่ความเย็น (Cold Chain) ให้กับสถานประกอบการและองค์กรระดับท้องถิ่น เช่น สหกรณ์ สมาคม ชมรมในท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยง SMEs รวมทั้งธุรกิจผู้รวบรวมและแปรรูปสินค้าเกษตรใน 5 ภูมิภาค

3.2 ส่งเสริมการใช้ระบบการวางแผนกระจายสินค้าและวัตถุดิบ (Distribution Requirement Planning : DRP) และระบบบริหารจัดการคลังสินค้า (Warehouse Management System: WMS) ในการสนับสนุนงานด้านโลจิสติกส์ โดยการให้คำปรึกษาการปรับปรุงกระบวนการทำงานและทางเลือกในการเตรียมความพร้อมการใช้โปรแกรมระบบ DRP และระบบ WMS ที่เหมาะสมให้กับสถานประกอบการจำนวน 25 ราย ส่งผลให้การจัดการคลังสินค้าเกิดประสิทธิภาพด้านต้นทุนเวลา และความถูกต้องในการรับ เก็บ และจ่ายวัตถุดิบ สินค้าสำเร็จรูป และอะไหล่

3.3 สนับสนุนเชื่อมโยง SMEs เข้าสู่ระบบ Supply Chain เพื่อเพิ่มขีดความสามารถอย่างยั่งยืน จำนวน 4 โซ่อุปทาน 22 ราย ส่งผลให้เกิดการสร้างและพัฒนาเครือข่ายในระบบโซ่อุปทานของแต่ละอุตสาหกรรม รวมถึงกระบวนการวางแผน และการบริหารจัดการโลจิสติกส์ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 พัฒนาการจัด Zoning ให้กับผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปกลุ่มมันสำปะหลัง กลุ่มปาล์มน้ำมัน และกลุ่มข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 7 ราย สามารถลดต้นทุน ระยะเวลาและดัชนีอื่น ๆ ภายหลังการปรับกระบวนการจัดการ Zoning พื้นที่เกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปด้วยเทคโนโลยี GIS

3.5 พัฒนาผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (Logistics Service Provider: LSP) เพื่อยกระดับสู่สากลแบบครบวงจร โดยจัดทำแนวทางการพัฒนาและยกระดับกลุ่มผู้ให้บริการโลจิสติกส์ พร้อมนำร่องให้คำปรึกษา 12 ราย

ส่วนที่ ๔

กิจกรรมในรอบปี

นายสมบูรณ์ ยินดียั่งยืน อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พร้อมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ร่วมให้บริการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ณ ท้องสนามหลวง

Activity

นายสมบูรณ์ ยินดียั่งยืน อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้อนรับคณะนักลงทุนจากประเทศจีน และบริษัท โรงปัง ไมนิง จำกัด เพื่อร่วมประชุมหารือเกี่ยวกับแนวทางการลงทุน ณ ห้องประชุมดีบุก ชั้น 2 กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

Activity

การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านแร่ราตุอาเซียน ครั้งที่ 16

(The 16th ASEAN Senior Officials Meeting on Minerals: 16th ASOMM)

และ การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านแร่ราตุอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี) ครั้งที่ 9

(The 9th ASOMM+3 consultation: 9th ASOMM+3)

ณ Seri Pacific Hotel กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ พร้อมด้วยผู้แทนชุมชนท้องถิ่น

และพนักงานบริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ร่วมกันปลูกหญ้าแฝก ในกิจกรรมเสริมสร้างความร่วมมือของผู้ประกอบการท้องถิ่น และชุมชน เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม และ การพัฒนาที่ยั่งยืนของอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน ณ บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) อ.แม่สอด จ.ตาก

Activity

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้มอบพื้นที่เหมืองลี้ บริษัท เอสซีจี ซิเมนต์ จำกัด ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

นายสมบูรณ์ ยินดียั่งยืน อธิบดี
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
นำข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง เข้าสักการะพระนารายณ์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำกระทรวงอุตสาหกรรม ในวันคล้ายวันสถาปนากรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

